

Latvijas Lauku foruma iniciatīva [1. Latvijas Lauku kopienu parlaments](#) (1. LLKP) noslēdzās ar [rezolūciju](#), kurā iekļautas darbības, ko nepieciešams īstenot kopienu, pašvaldību un nacionālā līmenī turpmāko divu gadu garumā, lai veicinātu Latvijas lauku un mazpilsētu kopienu attīstību un risinātu kopienām aktuālos jautājumus.

Šo darbību īstenošanā biedrība „Latvijas Lauku forums” ir aicinājis iesaistīties gan valsts pārvaldi, gan pašvaldības, gan nacionālā mēroga NVO, tomēr liela daļa darbu ir jāuzņemas mums pašiem – kopienām. Tālab 2013. gada rudenī piecās Latvijas vietās, lauku un mazpilsētu kopienu aktīvistu tika pulcināti uz kopīgu sanākšanu „[Lauku kopienu nedēļu](#)”, lai iepazītos ar 1.LLKP rezolūciju un noteiktu tālākās darbības, dalītos kopienu attīstības pieredzi stāstos un meklētu sabiedrotos kopīgām darbībām.

Šajā dokumentā ir apkopotas kopienu veiktās darbības, izteiktās idejas un ieteikumi, kā arī pie katra no 56 rezolūcijas punktiem sarindotas biedrības, kas iesaistījās Lauku kopienu nedēļas norisē un tās laikā norādīja darbības, ko veic, konkrētā punkta īstenošanā vai veic ar to saistītajām aktivitātēm.

Lai noskaidrotu iesaistes iespējas 1. LLKP rezolūcijas īstenošanā, tās izpildes gaitu vai informāciju par konkrētām kāda punkta īstenošanā veiktajām aktivitātēm, sazinieties ar Latvijas Lauku forumu, rakstot laukuforums@gmail.com!

1. LLKP rezolūcija ietver deviņas rīcības:

Lpp.

1. Nemateriālie resursi daudzveidīgām kopienām	2
2. Efektīva komunikācija un pieredzes apmaiņa starp kopienām.	11
3. Kopienu aktīva iesaiste, līdzdalība, līdzdarbība un līdzatbildība	16
4. Lauku telpas pozitīvais tēls un pievilcība uzņēmīgu cilvēku vidū	19
5. Zeme un citi resursi dzīvošanai un darbam	24
6. Vietējo produktu un uzņēmēju sabiedriska atzīšana un atbalsts	28
7. Finansējums attīstības iniciatīvām	34
8. Mācīšanās mūža garumā attīstības	36
9. Pašvaldību veicinošā loma kopienu attīstībā	40

Nemateriālie resursi daudzveidīgām kopienām

1. Lai veidotu **dzīvotspējīgas un daudzveidīgas iedzīvotāju kopienas** Latvijas laukos un mazpilsētās, un sekmētu kopienu **attīstības iniciatīvām** nepieciešamo **nemateriālo resursu piesaisti**, nepieciešams:
 - 1.1. **Atbalstīt kopienu aktīvistu – līderu darbu, piedāvājot izglītošanās iespējas un iedrošinot kompetentai rīcībai kopienas interešu labā. Mācīt kopienu līderus interaktīvu metožu pielietošanā vietējo cilvēku vajadzību izpētē, piemēram, iedzīvotāju forumi, Sarunas uz dīvēna u.tml., kopīgu rīcību identificēšanā un to mērķtiecīgā īstenošanā (prioritāri kopienu līmenī īstenojama darbība – turpmāk, kopienu līmenis);**

Vairāk kā 50 biedrību pārstāvji atzīst, ka organizē un piedalās izglītojošos semināros unursos, lai pēc tam iegūtās zināšanas izmantotu biedrības darbā un celtu kopienu iedzīvotāju kapacitāti, paši pasniedzot un piesaistot lektorus (t.sk. līderapmācības, projektu vadība, grāmatvedība u.c.), kā arī, dodoties uz apmācībām tiek aicināti iesaistīties iedzīvotāji, kas nav biedrības biedri.

Vairāk kā 15 norāda uz dalību novada iedzīvotāju foruma organizēšanu un dalību iedzīvotāju forumos, iedzīvotāju aptauju veikšanu, lai noskaidrotu vietējo cilvēku vajadzību izpēti.

Ļoti daudzās biedrībās tiek organizētas dažādu tematiku sarunas un diskusijas: vietējās aktualitātes, sadarbības veidošana, attīstības plānošana, aktuālo jautājumu risināšanas iespējas NVO ar vietējiem iedzīvotājiem, sarunas starp novada biedrību vadītājiem un aktīvistiem kopā ar uzņēmējiem, pašvaldības pārstāvjiem - sarunas uz dīvēna, kafija ar politiķiem, skolas pārstāvjiem, kultūras darbiniekiem, jauniešu centram. Diskusijās tiek izmantotas dažādas interaktīvas metodes, tiek apzinātas iedzīvotāju vēlmes un sadalīti pienākumi to realizēšanai.

Tiek uzrunāti individuāli cilvēki. Iedrošināti uzņemties iniciatīvu, piedāvāts atbalsts. Sadarbība ar jauniešiem - līderiem, kuri sāk iejusties kopienas dzīvē un savas idejas realizēt izstrādājot projektus, iniciatīvu ietvaros.

Atbalsts organizāciju līderiem finanšu piesaistes jautājumos, savu ideju īstenošanā, projektu sagatavošanā, realizēšanā.

Kā nozīmīga tiek minēta tīklošanās vietējā līmenī, kur biedrības ir kā koordinators un iedzīvotāju informators, arī tīklošanās reģionālā un nacionālā mērogā (lauku un mazpilsētu biedrības darbojas LLF, eLPA, Martas centrā, mazpulkos u.c. nacionālās organizācijās).

Biedrības saņem atbalstu aktivitāšu īstenošanai no pagastu un novadu pārvaldēm – informatīvi, transporta nodrošināšana, izbraukuma sēdes sadarbībā ar biedrībām u.c.

Apkopota informācija par pagasta uzņēmējiem pa specialitātēm pagasta uzņēmēju kartei, kur atspoguļota lauku attīstība, piem., bioloģiskās saimniecības, graudkopība, transporta pakalpojumi, kokapstrāde u.c.

Lauku kopienu parlaments Preiļos - iedvesma un mobilizēšana turpmākajiem darbiem.

Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri",
literārā biedrība "Spāre",
biedrība "Jaunpils RAC "Rati",
Bikstu pensionāru biedrība,
Dobeles pilsētas pensionāru biedrība,
SIA LLKC, Tērvetes novada un Dobeles nodalījums,
Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra",
Iecavas sieviešu klubs "Liepas",
biedrība "Dobeles mācību centrs",
biedrība "Zebas draugi",
biedrība "AKSO",
Dobeles novada pašvaldība

Biedrība "Kāpnes";
biedrība "Aronas pilādzis",
Druvienas pagasta attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki",
Druvienas pamatskola,
Kusas pamatskola,
Alūksnes NVO atbalsta centrs
biedrība "Alūksnes lauku partnerība"
Beverīnas novada pašvaldība,
Valkas novada izglītības pārvalde,
Ozolu pamatskola,
Kārķu pamatskola,
Valmieras novada fonds,
biedrība "Iespēju durvis",

biedrība "Amatas novada attīstības fonds",
biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas mazpulks",
Raunas novada dome,
Brocēnu vidusskola,
Brocēnu novada pašvaldība,
biedrība "Saldus Rajona attīstības biedrība",
biedrība "Talsu rajona partnerība",
biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija",
biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs",
biedrība "Vīnoga",
Kandavas novada iespēju fonds
Pūņu Kooperatīvā krājzaudēju sabiedrība.

Atašienes vidusskola,
biedrība "Kūzuls",
Dravnieku pamatskola,
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L",
biedrība "Dzērvenīte",
Murmastienes pag. pārvalde,

biedrība "Zemes bites",
Murmastienes pamatskola,
biedrība "Apes attīstības atbalsta klubs",
biedrība "Pieaugušo attīstības projekts",
biedrība "Saulrozītes",
Ģimenes palīdzības centrs "Ligzda",

Randenes pamatskola,
biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība",
biedrība "Stāvais krasts",
LLKC Madonas nodaļas Varakļānu novads
(Murmastienes un Varakļānu pag.)

Komentāri, ieteikumi:

Vairākas biedrības izsaka lielu nepieciešamību atbalstam līderu apmācībā, iesakot realizēt nepieciešams nacionālā vai reģionālā līmenī, paredzot tam finansējumu LEADER programmā.

Biedrības no lielākām organizācijām sagaida atbalstu mazo organizāciju stiprināšanā.

Svarīgi, kā atrast līderus?

Ciematos, kopienās ir ļoti svarīgi KAS jeb KĀDS ir līderis. No tā bieži ir atkarīgs, vai kopiena atbalstīs pasākumus un aktivitātes.

VARAM realizēs programmu vietējo līderu apmācībai.

Veicināt biežākas pieredzes apmaiņas iespējas.

Veikt plašāku cilvēku loku uzrunāšanu dažādās izglītojošās pasākumos.

Izmantot vietējo bibliotēku sistēmu.

Iestādēm, kuras nodarbojas ar līdzīgiem pasākumiem, jāsadarbojas: jāizveido rīcības grupas.

Ir jāmeklē gados jauni cilvēki, kurus interesētu darbs ar bērniem un jauniešiem, lai veidotos jauna mazpulku vadītāju paaudze, kas mūsu biedrībai ir aktuāli.

1.2. Īstenot dažādas mūžizglītības aktivitātes kopienā, lai iegūtu jaunas kompetences un iemaņas jebkurā vecumā (kopienu līmenis):

Šajā aktivitātē izteiktas vairāk kā 100 idejas/darbības, ko apzinātie pārstāvji dara, īstenojot mūžizglītības aktivitātes kopienā dažāda vecuma iedzīvotājiem (gan jaukti, gan specifiski kādai grupai, piemēram, senioriem, jauniešiem, bērniem) gan individuālās, gan grupas nodarbībās, gan praktiskas, gan teorētiskas nodarbības, kursi, mācības jaunu prasmju un iemaņu iegūšanai:

- o prasmju pilnveidošana - uzstāties auditorijas priekšā, IKT un video, fotografēšana, kokapstrāde, dārzkopība, mākslas darbnīcas, mūzikas instrumentu apguve, virtuves gudrības, masāža, rokdarbi, projektu vadība, uzņēmējdarbība, sava tēla veidošana, svešvalodas, literārās akadēmijas dzejas un prozas meistardarbnīcas, latviskās tradīcijas;
- o informatīvas lekcijas, semināri, diskusijas un forumi par psiholoģiju, veselību, paš aizsardzību, jaunumiem ceļu satiksmes noteikumos, veselīgas pārtikas audzēšanu, mācības jaunajiem zemniekiem, kuriem nav lauksaimnieciskā izglītības, piesaistīti kompetenti speciālisti mājražotāju darbības uzsākšanai, pieņemto likumu skaidrojumi un diskusijas;
- o ekskursijas izzinot gan savas teritorijas vēsturi, gan iepazīstot citviet esošo;
- o pieredzes apmaiņas braucieni;
- o fiziskās aktivitātes – aerobika, vingrošana, latviešu tautas deju soļus pamatus, mācot ne tikai pareizi dejojot, bet arī izprast dejas raksturu, līnijdejas, sporta ārsta konsultācijas.

Daudzviet aktivitātes notiek amatniecības centros, bieži sastopama arī mūžizglītības aktivitāšu nodrošināšana sadarbībā ar NVA, uzņēmējiem, izglītības iestādēm, apvienojoties vairākām biedrībām, kā arī ar pašvaldību gan informatīvā, saturiskā, gan materiālā ziņā, citviet ar projektu palīdzību tiek nodrošināta un uzlabota materiālā bāze mūžizglītības pasākumu nodrošināšanai.

Daudzviet šīs aktivitātes tika īstenotas ar projektiem piesaistīto finansējumu (SFL iniciatīvā „Pārmaiņu iespējas skolām”, ES mūžizglītības programmas Gruntvig, Lattelecom „Pieslēdzies Latvija”, LEADER u.c.)

Pateicoties lokālai aktivitāšu organizācijai, pirms pasākumu uzsākšanas neformālās un formālās sarunās tiek noskaidrotas nepieciešamās tēmas, biedrības organizē pasākumus gan saviem biedriem gan visas apkāmes ģimenēm un tuvāko pilsētu ieinteresētajiem iedzīvotājiem.

biedrība "AKSO"
biedrība "Ar Dieviņi dancot gāju"
biedrība "Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"
biedrība "Dobeles mācību centrs"
biedrība "Dobeles pilsēta pensionāru biedrība"
biedrība "Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri"
biedrība "Interesu klubs "Komenēti"
biedrība "Literārā biedrība "Spāre"
biedrība "Mežmuižas Mežrozītes"
biedrība "Zebrus draugi"
Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"
Iecavas sieviešu klubs "Liepas"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
SIA LLKC, Tērvetes novads
Beverīnas novada pašvaldība
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"
biedrība "Cinītis"
biedrība "Iespēju durvis"
biedrība "Iespēju durvis"
Kārķu pamatskola
Nīcgales pamatskola

biedrība "Kāpnes"
biedrība "Sateka"
biedrība Balvu nobada attīstības veicināšanai "Savi"
Druvienas pagasta attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"
Druvienas pamatskola,
Kusas pamatskola
Tirzas pamatskola
biedrība "Dzīvotprieks" (Turlavas pagasts),
biedrība "Mērsraga invalīdu atbalsta centrs",
biedrība "PIL "Kīpas" vecāku biedrība",
Biedrība "Talsu lauksaimnieku apvienība",
biedrība "Talsu rajona partnerība",
biedrība "Tautas Lietiškās mākslas studija "Kurši",
biedrība "Vīnoga",
biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija",
Brocēnu novada pašvaldība,
Turlavas pamatskola,
Ventspils novada pašvaldība
Asares pamatskola
Atašienes vidusskola

biedrība "Apes attīstības atbalsta klubs"
Biedrība "Dzērvenīte"
biedrība "Kūzuls"
biedrība "Pieaugušo attīstības projekts"
biedrība "Pūces māja"
biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
biedrība "Saulrozītes"
biedrība "Stāvais krasts"
biedrība "Zemes bites",
Brāļu Skrindu Atašienes vsk.
Dravnieku pamatskola
Dunavas pamatskola
Lauku sieviešu klubs "Dore"
Murmastienes pag. pārvalde
Murmastienes pamatskola
Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Randenes pamatskola
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīņš"
Salas pamatskola,
Vārkavas pamatskola,

Komentāri, ieteikumi:

Kamēr dažviet minēta vietējo vajadzību apzināšana, citi iesaka praktizēt vietējās kopienas interešu un vajadzību apzināšanu.

Mazajiem pagastiem un novadiem ieteicams sadarboties.

Nepieciešama vietēja mēroga pastāvīgas interešu grupas izveide, kas popularizē ideju.

1.3. Organizēt iedzīvotāju pašapziņas un pašaktivitātes celšanas pasākumus, t.sk. lai mazinātu iedzīvotāju bailes kļūdoties, kā arī popularizēt alternatīvu pasākumu izmantošanu sociālo saišu stiprināšanai kopienās, piemēram, sporta pasākumi, talkas, kopīgas pusdienas u.tml. (kopienu līmenis):

Šajā aktivitātē kopā norādītas vairāk kā 100 dažādas lauku un mazpilsētu biedrību aktivitātes:

- sakopšanas talkas (sakopšana dabas parkos, kapsētās, pieturās, atpūtas vietās un citviet, bērnu spēļu laukuma izveidošana, autobusu pieturu krāsošana, sporta laukuma iekārtošana, koku stādīšana parkos u.c.);
- sporta pasākumi (galda spēles, orientēšanās, publiskais skrējieni, sezonālās sporta spēles, ģimeņu sporta spēles, zemledus makšķerēšana, volejbols, basketbols, spēles mazajiem bērniem, nūjošanas, slēpošanas dienas u.c.);
- talkās, sporta dienās un citos pasākumos, kopīga atpūta ar ēst gatavošanu un vakarēšana, balles;
- kopīga svētku svinēšana (18. novembris, gadskārtu svinības, ražas svētki, represēto piemiņas pasākumi, muzeju nakts aktivitātes u.c.), kultūras pasākumi ("Ķoniņu diena", kreīļu saiets, dvīņu saiets, dziedošs ģimenes, spēlfilmu uzņemšana ar aktieriem - vietējās kopienas iedzīvotājiem u.c.), pagalma svētki;
- pieredzes apmaiņas braucieni, ekskursijas un pārgājieni (teritorijā īstenoto LEADER pieejas projektu apskate, braucieni pie citām biedrībām u.c.);
- izzinoši, izglītojoši pasākumi, semināri, apmācības, nodarbības un nometnes (psihologa, logopēda konsultācijas, virtuves sarunas, kurās mācoties ekonomiski saimniekot, amatnieku meistardarbnīcas u.c.), to skaitā arī pasākumi noteiktām mērķa grupām, piemēram, nometnes tieši daudz bērnu ģimenēm;

- akcijas aizstāvēt intereses vai mudinot iedzīvotājus uz rīcību un viedokļa paušanu.

Daudzas biedrības min, ka ikviens īstenotais pasākums ceļ pašapziņu, tiek dota iespēja iedzīvotājiem uzņemties atbildību pasākumos, kas tiek organizēti balstoties uz iedzīvotāju interesēm, iniciatīvu, stiprinot sociālās saites kopienās.

Daudz tiek strādāts uzrunājot dažāda veida auditorijas - jauniešus, pensionārus, pašvaldības, motivējot, runājot individuāli, radot vēlmi piedalīties sabiedriskās aktivitātēs, nebaidīties startēt darba tirgū, prasmi sevi pasniegt, uzrakstīt CV, iedrošināt.

Stāstīt un palīdzēt ar projektu rakstīšanu un realizēšanas iespējām.

Krājuma veidošana "Interesants un neparasts cilvēks Brocēnu novadā."

biedrība "AKSO"	biedrība "Talsu lauksaimnieku apvienība"	Asares pamatskola
biedrība "ARC Svētēji"	Brocēnu novada pašvaldība,	Atašienes vidusskola
biedrība "Biedrība "Jaunpils RAC "Rati""	biedrība "Dzīotprieks",	Biedrība "Dzērvenīte"
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"	Turlavas pamatskola,	biedrība "Kūzuls"
biedrība "Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri""	biedrība "Mērsraga invalīdu atbalsta centrs"	biedrība "Pūces māja"
biedrība "Interesu klubs "Komenēti" "	biedrība "Talsu invalīdu biedrība"	Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
biedrība "Literārā biedrība "Spāre""	biedrība "Talsu rajona partnerība",	biedrība "Saulrozītes"
biedrība "Zebrus draugi"	biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija"	biedrība "Stāvais krasts"
Dobeles novada pašvaldība	biedrība "Vīnoga",	biedrība "Zemes bites",
Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"	biedrība "Pli "Iķīpas" vecāku biedrība",	biedrība „Skudreņis"
Iecavas sieviešu klubs "Līepas"	Ventspils novada pašvaldība	Brāļu Skrindu Atašienes vsk.
SIA LLKC, Dobeles nodaļa	Biedrība "Kāpo"	Dravnieku pamatskola
SIA LLKC, Tērvetes novads	biedrība "Kāpnes"	Dunavas pamatskola
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"	Druvienas pagasta attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"	Lauku sieviešu klubs "Dore"
biedrība "Atrodi laiku sev"	Druvienas pamatskola,	LLKC Madonas nodaļas Varakļānu novads (Murmastienes un Varakļānu pag.)
biedrība "Cinītis"	Lauku iedzīvotāju sadarbības apvienība	Murmastienes pag. pārvalde
biedrība "Iespēju durvis"	"Variņi"	Murmastienes pamatskola
biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas mazpulks"	pagasta attīstības grupa "Vīreši"	Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Fonds "Krustceles"	Sikšņu pamatskola',	Randenenes pamatskola
Nīcgales pamatskola	Tirzas pagasta attīstības biedrība	Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Raunas novada dome	Tirzas pamatskola,	sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīņš"
Valmieras novada fonds		Salas pamatskola
Vijciema pamatskola		Vārkavas pamatskola,

Komentāri, ieteikumi:

Lauku iedzīvotāji jāuzrunā individuāli, jo ir grūti izkustināt uz aktivitātēm, ja runāts netiek personīgi.

Vajadzētu VRG dalīties pieredzē ar notikušajiem motivācijas pasākumiem. Kā pielāgoties, uzrunāt auditoriju - aktīvi līdzdarboties lauku teritoriju attīstībā

Lai noorganizētu pasākumu, ļoti nepieciešami finanšu līdzekļi, mazajās NVO to nav pietiekami. Jārosina pašvaldības rast iespēju vairāk finansiāli atbalstīt NVO pasākumus.

1.4. Apkopot labos piemērus par ziedošanu, filantropiju, sponsorēšanu un mecenātismu kopienas ietvaros, t.sk. vienlaicīgi veicot skaidrojošo funkciju, kā arī popularizējot vietējo kopienu fondu veidošanu (kopienu līmenis):

Biedrības pašas ziedo un iesaistās labdarības darbos, piesaista ziedotājus, sponsorus noteiktiem mērķiem, kā arī veic informatīvo funkciju.

Pašu paveiktais:

- labdarības akcijas ar ziedojumu vākšanu (visplašāk izplatītas pirms Ziemassvētkiem, pirms skolas sākuma), ziedojot dāvanas (gan ar materiālām vērtībām, gan ēdienu, gan pašu gatavotas kartiņas, dāvaniņas, ievāriņumi, konservi, adījumi u.c.) vientuļajiem pensionāriem, daudz bērnu ģimenēm, bērnu namiem, sociālās aprūpes namu iemītniekiem, pirmsskolas klubiem;

- došanās ar koncertiem, dāvanām pie tiem, kam nav iespējas nokļūt uz centriem;
- labdarības koncerti ziedojumu vākšanai, atbalstot tos, kam tas nepieciešams, arī talantīgos bērnus, ekskursijas skolēniem u.c.;
- dalība tirdziņos, pārdodot pašgatavotās lietas;
- apmaiņas punkti (regulāri un periodiski), kurā ir iespēja apmainīt mantas, līdzekļi, apģērbs, apavi gan skolai nepieciešamais, gan mazajiem bērniem;
- tiek organizētas sakopšanas un dažādu vides elementu izveides/atjaunošanas talkas un vides sakopšanu.

Piesaistītie resursi:

Finansiāls un materiāls atbalsts no nacionāliem uzņēmumiem un fondiem, vietējiem uzņēmējiem un zemniekiem, kā arī sadarbība ar organizācijām, kurām ir pieredze sponsorēšanu, lai ar to atbalstu varētu piesaistīt resursus.

Informatīvie pasākumi:

Tek stāstīts par ziedošanu, sponsorēšanu, mecenātismu, iespējām ziedot un paveikto, kā arī iespējām piesaistīt finansējumu aktivitātēs, mājas lapās, laikrakstos un avīzēs, tiek organizētas diskusijas, popularizēti pašpalīdzības principi, vietējo kopienu fondu veidošana, kooperatīvi.

Labo darbu veicēji tiek nominēti Latvijas Iepunam, Gaisma Tavā sirdī utt., kā arī sveikti īpašos pasākumos un publicētas ziņas par atbalstu novada laikrakstos.

biedrība "AKSO"
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"
biedrība "Dobeles mācību centrs"
biedrība "Dobeles pilsētas pensionāru biedrība"
biedrība "Literārā biedrība "Spāre"
biedrība "Mežmuižas Mežrozītes"
Iecavas sieviešu klubs "Liepas"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
SIA LLKC, Tērvetes novads
biedrība "Kāpnes"
Alūksnes un Apes novada fonds
Tirzas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
Tirzas pagasta attīstības biedrība
Tirzas pamatskola,

biedrība "Cinītis"
biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas mazpulks"
Fonds "Krustceles"
Ozolu pamatskola
Valmieras novada fonds
Biedrība "Dzērvenīte"
biedrība "Kūzuls"
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
biedrība "Saulrozītes"
biedrība "Stāvais krasts"
Dravnieku pamatskola
Dunavas pamatskola
Ģimenes palīdzības centrs "Ligzda"

LLKC Madonas nodaļas Varakļānu novads (Murmastienes un Varakļānu pag.)
Murmastienes pag. pārvalde
Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Randenes pamatskola
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīņš"
Salas pamatskola
biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs"
biedrība "Talsu rajona partnerība"
Brocēnu novada pašvaldība
Pūņu Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
Turlavas pamatskola

Komentāri, ieteikumi:

Nepieciešams izskaidrojošais darbs gan ziedošanu, sponsorēšanu tieši uzņēmēju vidū.

Vienai organizācijai ir pārāk maz pozitīvu piemēru, lai veiktu popularizējošo darbu, bet to varētu darīt lielāka (jumta) organizācija, kas apkopo reģiona vai kopienu padarīto.

1.5. Atbalstīt un īstenot dažādas paaudžu sadarbības iniciatīvas (*kopienu līmenis*);

Minēti vairāk kā simts dažādi piemēri paaudžu sadarbības iniciatīvām, kas ietver gan pasākumus (nodarbības, darbnīcas, talkas, koncerti, ekskursijas, sporta pasākumi, svinības), kuros aicināti piedalīties visu paaudžu iedzīvotāji, gan īpaši paaudžu sadarbībai:

- jaunieši dodas pie senioriem svētku laikā – pārtikas piegādāšana, dāvanas, sarunas, priekšnesumi;
- projektu konkursos tiek atbalstītas šādas iedzīvotāju iniciatīvas;
- tiek piedāvātas un meklētas jaunas formas sadarbībai, īpaši jauniešu iniciētas;
- biedrību, aktivitāšu telpas ir pieejamas visām paaudzēm, veicinot sadarbību mijiedarbībā;

- apkopoti atmiņu stāsti (piem., izdota grāmata „Veco cilvēku atmiņu stāsti”, ciema bukletīnš, kurā bija gan vēsturiski notikumi no ciema vēstures, gan kultūras mantojums, stāsti, kur iedzīvotāji apzinājās savu nozīmi ciema vēstures izpētē, katrs jutās vajadzīgs, jo tieši viņš no savas pieredzes varēja dalīties ar citu);
- savstarpēja mācīšana un mācīšanās un atbalsts:
 - pieredzējušie ir kā mentori jaunajām ģimenēm - dalās pieredzē un atbalsta;
 - jaunieši apmāca seniorus datoru lietošanā;
 - vecvecāki savas prasmes nodod mazbērniem;
 - bērni gatavo apsveikumus iedzīvotājiem apaļajās dzīves jubilejās;
 - ģimeņu skolas;
 - skolai sadarbība ar pensionāru biedrību;
 - vecmāmiņas pirmsskolā stāsta un iestudē pasakas, kopīgi dejo, dzied, zīmē, arī citviet pagasta, novada pasākumi, kur seniori pārējiem stāsta savus stāstus, dziesmas, receptes, seno amatu apguvi utt.;
 - skolēnu iepazīstināšana ar uzņēmumiem, dažādām profesijām, pieredzes apmaiņas braucieni.

Latvijas Mazpulki ir biedrība, kurā ļoti konkrēti īstenojas paaudžu sadarbība: mazpulku dalībnieki ir vecumā no 7 līdz 19 gadiem, jauniešu brīvprātīgajā klubā strādā 19-25g.v. jaunieši - studenti, Mazpulku vadītāji ir visplašākajā vecuma amplitūdā. Vēl ir vecbiedri - ikviens bijušais mazpulka dalībnieks, īpaši tie, kas darbojās biedrībā vēl pat brīvvalsts laikā un tagad atbalsta aktivitātes.

biedrība "AKSO"
biedrība "Ar Dieviņi dancot gāju"
biedrība "Biedrība "Jaunpils RAC "Rati""
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"
biedrība "Dobeles mācību centrs"
biedrība "Dobeles pilsēta pensionāru biedrība"
biedrība "Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri""
biedrība "Interesu klubs "Komenēti" "
biedrība "Literārā biedrība "Spāre""
Dobeles novada pašvaldība
Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"
Iecavas sieviešu klubs "Līepas"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
SIA LLKC, Tērvetes novads
Biedrība "Alūksnes lauku partnerība"
biedrība "Aronas pilādzis"
Biedrība "Kāpnes"
Biedrība "Kāpnes"
Druvienas attīstības biedrība "Pērlu zvejnieki"
Druvienas pamatskola
Druvienas pamatskola,

Kusas pamatskola
pagasta attīstības grupa "Vireši"
Sikšņu pamatskola,
Tīrzas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"
biedrība "Cinītis"
biedrība "Iespēju durvis"
biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas mazpulks"
biedrība "Šodien, rīt"
Ērgemes pamatskola
Nīcgaļes pamatskola
Valmieras novada fonds
Vijciema pamatskola
Asares pamatskola
Biedrība "Dzērvenīte"
biedrība "Kūzulis"
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
biedrība "Saulrožītes"
biedrība "Stāvais krasts"
biedrība "Zemes bites",
biedrība „Skudreņis”

biedrība "Pūces māja"
Brāļu Skrindu Atašienes vsk.
Dunavas pamatskola
Ģimenes palīdzības centrs "Ligzda"
Lauku sieviešu klubs "Dore"
LLKC Madonas nodaļas Varakļānu novads (Murmastienes un Varakļānu pag.)
Murmastienes pamatskola
Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Randenes pamatskola
sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīnš"
Salas pamatskola
Vārkavas pamatskola
biedrība "Dzīotprieks" (Turlavas pagasts)
biedrība "Pīl "Kīpas" vecāku biedrība
biedrība "Talsu invalīdu biedrība"
biedrība "Talsu lauksaimnieku apvienība"
biedrība "Talsu rajona partnerība"
biedrība "Vīnoga" (Sabīle)
biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija"
Brocēnu vidusskola
Turlavas pamatskola

Komentāri, ieteikumi:

Šī ir tā joma pie kuras būtu vairāk jāpiestrādā, jo ir tikai dažas iestrādes.

Problēma ar vidējās paaudzes iekustināšanu, ir aktīvi jaunieši, kuri grib iekustināt visus, bet pieaugušie netver nopietni un bieži čīkst.

Vēlams radīt vairāk mūžizglītības iespējas iedzīvotājiem.

Jāpilnveido un jāaktivizē darbs šajā jomā, jo dažreiz pietrūkst cilvēkresursu, lai to īstenotu.

1.6. Atbalstīt jauno ģimeņu ģimenisko vērtību saglabāšanu, attīstību, kā arī dzīvesprasmju apguvi (kopienu līmenis, prioritāri novadu līmenī īstenojama darbība – turpmāk, novadu līmenis):

Liela daļa aktivitāšu tiek īstenotas ar dažādu projektu un iniciatīvu finansējumu.

Daudzām aktivitātēm paralēlais mērķis ir arī dažādu paaudžu sadarbībai un pieredzes apmaiņai, kā arī rosinājums ģimenes vairāk laika veltīt saviem bērniem.

Morāli un materiāli tiek atbalstītas ģimenes, jo īpaši jaunās ģimenes un sociālaā riska grupas:

- sabiedriski pieejamas virtuves un krīzes centri,
- biedrība sniedz emocionālu un finansiālu atbalstu daudz bērnu ģimenēm un tiem, kam iet grūti,
- nodarbības visām, jo īpaši sociāli atstumtajām grupām,
- tiek atbalstītas daudz bērnu ģimenes ar dažādām atlaidēm, brīvbilietēm, pasākumiem,
- tiek sveiktas jaunās ģimenes ar bērna piedzimšanu un kristībām,
- palīdzam ar līdzekļiem, ziedojumiem, bērnu drēbītēm tām ģimenēm, kurām tas ir vajadzīgs,
- nodrošinām bērnu pieskatīšanu jau no 1. g. vecuma, lai vecāki var aizbraukt uz pilsētu, izdarīt citas nepieciešamās lietas.

Organizēti pasākumi ģimenēm:

- kultūras un sporta pasākumi (veselības dienas pilsētā ģimenēm, sporta dienas/aktivitātes u.c.),
- lauku zemes darbu talkas ar kopīgām pusdienām ģimenēm visiem kopā,
- kopīga tradicionālo svētku svinēšana,
- skolas vecāku diena,
- dziedošās ģimenes - sadziedāšanās svētki,
- ģimeņu diena, kurā tiek sveikti ģimenes - jubilāri, kuras svin kopdzīves 5, 10, 15 utt.

Notiek nodarbības, darbnīcas, lekcijas:

- ģimenisko vērtību saglabāšanā: savu foto albumu sakārtošana, arodu dienas, baltās stundas sākumskolā, skaistumkopšanas salons, šūšanas meistardarbnīca, ēst gatavošana, kokapstrāde u.c.
- vecākiem dzīvesprasmju apguvei: jauno māmiņu/vecāku nodarbības, apgūstot kā apieties ar bērnu, kas jāzina u.t.t., kad bērnus nodarbību laikā pieskata seniori vai arī nodarbības, kas notiek bērniem kopā ar vecākiem.

biedrība "AKSO"
biedrība "ARC Svētēji"
biedrība "Zebrus draugi"
Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"
Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri"
Iecavas sieviešu klubs "Liepas"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
Druvienas pamatskola
Druvienas attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"
Sikšņu pamatskola
biedrība "Iespēju durvis"
Nīcgales pamatskola

Ozolu pamatskola
Raunas novada dome
Asares pamatskola
biedrība "Dzērvenīte"
biedrība "Kūzuls"
biedrība "Pieaugušo attīstības projekts"
biedrība "Pūces māja"
biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
biedrība "Saulrozītes"
biedrība "Stāvais krasts"
biedrība "Zemes bites", Murmastienes pamatskola
Dunavas pamatskola

Ģimenes palīdzības centrs "Ligzda", LLKC Madonas nodaļas Varakļānu novads
Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Randenes pamatskola
sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīgš"
Salas pamatskola
Vārkavas pamatskola
biedrība "PIL "Ķīpas" vecāku biedrība", Brocēnu vidusskola
Turlavas pamatskola
Ventspils novada pašvaldība

Ieteikumi:

Veidot vecāku skoliņas arī lauku mazos ciemos piedāvājot dažādas aktivitātes bērniem kopā ar vecākiem.

Būtu jāatbalsta kopienā vairāk jaunās māmiņas, lai tās apgūtu tās dzīvesprasmes, kuras tām ir visnepieciešamākās, idejas īstenot realitātē.

Nodrošināt pieejamas atbalsta grupas vecākiem (sociālā dienesta kompetence) pagastā (kopienā).

1.7. **Apzināt un iesaistīt kopienu iniciatīvās vietējos iedzīvotājus, atklājot to „apslēptās” spējas un atrodot tām jēgpilnu pielietojumu kopienas attīstībā. Tai skaitā popularizēt kopienu resursu kartēšanu, sekmēt veidot vietējo resursu datu bāzu veidošanu un to regulāras aktualizēšanas nodrošināšanu (kopienu līmenis, novadu līmenis);**

Minētas vairāk kā 50 aktivitātes, kurās tiek iesaistīti vietējie ļaudis un izmantota viņu kompetence:

- izstādes, iesaistot apkārtnes ļaudis ar saviem darinājumiem;
- vietējie iedzīvotāji tiek iesaistīti nodarbību vadīšanā mūžizglītības pasākumos:

- Tradicionālo (reizēm aizmirsto) amatu apgūšana, ko pieprot vairs tikai daži kopienas locekļi: maizes cepšana, aušana, klūdziņu pīšana u.c.
- Radošo nodarbību vadīšana (piemēram, tie, kas apguvuši citviet mācīto, paši sāk mācīt savā kopienā; skolas bērnu vecāki tiek iesaistīti radošo darbnīcu vadīšanā; kā nodarbību vadītāji tiek piesaistīti kopienas cilvēki, kas nav skolas darbinieki u.c.)
- pasākumu vadīšana, dalība priekšnesumos;
- ražas svētki vietējiem produktiem;
- mājražotāji tiek aicināti piedalīties labdarības pasākumos
- ēnu dienās skolēniem iespēja ēnot sava pagasta iedzīvotājus, uzņēmēju dienās iespēja apciemot uzņēmējus un zemniekus;
- izbraukumi un ekskursijas, iepazīstot vietējo;
- sabiedriskie darbi, apkārtnes sakopšana un labiekārtošana;
- konkursi par pagasta vēsturi, iedzīvotājiem, dabas, kultūras u.c. resursiem.

Norisinās dažāda veida iedzīvotāju informēšana un iedzīvotāju prasmju, talantu un iespēju apzināšana, to skaitā arī mājražotāju un saimniecību iepazīšana, lai iesaistītu dažādās aktivitātēs, kas norisinās gan individuālu sarunu veidā, gan dažādos veidos nodoti uzaicinājumi piedalīties aktivitātēs, kurās pēc iespējas izmantot cilvēku "apslēptos talantus", prasmes, spējas („izbraucam un organizējam tikšanos ar vietējiem literātiem pagastos, kur mūs aicina noteikti aicinot vietējos ļaudis iepazīt, pievienoties, darboties līdzī, uzmundrinājumam”, „mūsu atklājums – vietējā iedzīvotāja - šuvēja, kas var sniegt apģērba labošanas - šūšanas pakalpojumu”, „projektu laikā atklājām, ka mums uz vietas kopienā ir daudz talantīgu, prasmīgu iedzīvotāju, kas spēj vadīt nodarbības, nodot tālāk savu pieredzi” u.c.).

Vairākās vietās tiek organizētas dažāda formāta ideju ģenerēšanas jaunu produktu izstrādei un kopdarbībai, citviet tiek regulāri piedāvāti (projektiem, pasākumiem utt.) tieši vietējie resursi, tā kā iestādes pagastos atrodas tuvu, tad notiek sadarbība un inventāra un aparatūras aizdošana, iznomāšana.

Biedrības ir izveidojušas informācijas apkopojumus, datubāzes, kā arī veikušas aktivitātes to popularizēšanai:

- rosinām biedrības pilnveidot informācijas pašvaldības mājas lapā;
- rosinām izmantot dažādas komunikācijas veidus, savas biedrības popularizēšanai;
- veikta sociālā un resursu kartēšana;
- apzināti iedzīvotāju resursi, prasmes, ikdienas ceļu maršruti un izveidota pagasta datu bāze;
- muzejos apkopoti materiāli par adītājām, amatniekiem, seno amatu pratējiem;
- apzināt pašvaldības teritorijas kartēšana no 1940.g.;
- vairākos novados izveidotas NVO datu bāzes;
- aktīvo iedzīvotāju kontaktinformācijas saglabāšana;
- apzināti kopienas iedzīvotāju dzimšanas datumi - visi tiek sveikti apaļajās jubilejās;
- regulāri tiek apzināti novada jaunie uzņēmēji, tūrisma objekti, par to informēts novada laikrakstā;
- stends - karte, kāda vieda uzņēmējdarbība un cik daudzpusīgs ir pagasts;
- izveidota jauno uzņēmēju atbalsta programma ar attīstības plāna izstrādi un specializētām konsultācijām.

biedrība "Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"
biedrība "Interesu klubs "Komenēti"
biedrība "Literārā biedrība "Spāre"
biedrība "Zebrus draugi"
Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"
Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri"
Iecavas sieviešu klubs "Liepas"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
SIA LLKC, Tērvetes novads
Druvienas pagasta attīstības biedrība
"Pērļu zvejnieki"
Druvienas pamatskola
Tirzas pagasta attīstības biedrība

Kārķu pamatskola
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"
biedrība "Iespēju durvis"
Jānis Kauliņš
Nīcgales pamatskola
Raunas novada dome
Vijciema pamatskola
Biedrība "Dzērvenīte"
biedrība "Kūzuls"
biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
biedrība "Saulrozītes"
biedrība "Zemes bites",
Brāļu Skrindu Ātāšienes vsk.
Dravnieku pamatskola

Dunavas pamatskola
Murmastienes pamatskola
Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Randenes pamatskola
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīņš"
Salas pamatskola
biedrība "Talsu lauksaimnieku apvienība"
Brocēnu vidusskola
biedrība "Saldus Rajona attīstības biedrība"
Turlavas pamatskola
biedrība "Kurzes NVO atbalsta centrs"
biedrība "Vīnoga" (Sabile)

Plāni nākotnei un ieteikumi:

Ir resursi un prasmes kopienu resursu kartēšanā - iespējas izveidot attiecīgu datu bāzi - gan savam novadam, gan kā demonstrācijas paraugu.

Lai iedrošinātu uzsākt šo darbību, veikt novadā mācības par uzņēmējdarbību. Jāapzina novadā iedzīvotāji, kas varētu uzsākt uzņēmējdarbību dažādās iespējamās jomās.

Būtu nepieciešams apkopot informāciju par pieejamiem resursiem un to izmantošanas iespējām.

Tematiskā ciema izveides nepieciešamība un iespējas uzlabot dzīvesvidi nākotnē.

Plānojam veidot interaktīvu karti caur parku un daļdārziem.

1.8. Popularizēt brīvprātīgo darbu un pabeigt brīvprātīgā darba tiesiskā regulējuma izstrādi (kopienu līmenis, nacionālais līmenis):

Vairāk kā 50 biedrībās notiek brīvprātīgā darba veikšana, kur biedri un iedzīvotāji strādā brīvprātīgi gan iesaistoties periodiski, piemēram, dažādu pasākumu organizēšanā, talkās, nodarbību vadīšanā, gan pastāvīgi, vairākas biedrības min, ka visa biedrības darbība notiek uz brīvprātīgas principa, arī projektu ietvaros kā līdzfinansējuma daļa. Aktīvākajiem biedrības atbalstītājiem tiek organizēti atpūtas vakari, kopīgi izbraucieni.

Daudzviet brīvprātīgais darbs tiek īstenots sadarbībā ar NVA, nodarbinot jauniešus un bezdarbniekus, kā arī notiek brīvprātīgā darba popularizēšana ne tikai veicot darbu un par to informējot kopienu, bet arī organizējot diskusijas, uzņemot spēlfilmu ar aktieriem - vietējās kopienas iedzīvotājiem, aicinot kādu skolu projektu nedēļas laikā īstenot labus darbus, darboties brīvprātīgi skolā un pilsētā, aicinot uz sadarbību brīvprātīgo kustības iedzīvināšanai pašvaldību, uzņēmumiem.

Atsevišķas organizācijas ir iesaistījušas Eiropas Brīvprātīgā darba kustībā.

Lauku teritoriju vairākas biedrības iesaistījušas arī brīvprātīgā darba tiesiskā regulējuma izstrādē.

biedrība "AKSO"
biedrība "ARC Svētēļi"
biedrība "Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"
biedrība "Dobeles mācību centrs"
Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"
Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri"
Iecavas sieviešu klubs "Līepas"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
SIA LLKC, Tērvetes novads
biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"
biedrība "Bērzu skola"
biedrība "Sateka"
Alūksnes NVO atbalsta centrs
biedrība Balvu nobada attīstības veicināšanai "Savi"
Alūksnes un Apes novada fonds

Tirzas pagasta attīstības biedrība
Tirzas pamatskola, biedrība "Kāpnes"
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"
biedrība "Atrodi laiku sev"
biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas mazpulks"
biedrība "Šodien, rīt"
Siguldas tiešās pirkšanas pulciņš
Valmieras novada fonds
Asares pamatskola
Biedrība "Dzērvenīte"
biedrība "Kūzuls"
biedrība "Pieaugušo attīstības projekts"
biedrība "Pūces māja"
biedrība "Saulroziņas"
biedrība "Stāvais krasts"
Dravnieku pamatskola

Dunavas pamatskola
Lauku sieviešu klubs "Dore"
Murmastienes pag. pārvalde
Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L" sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdiņš"
Salas pamatskola
Vārkavas pamatskola,
biedrība "Dzīvotprieks" (Turlavas pagasts)
biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs"
biedrība "Mērsraga invalīdu atbalsta centrs"
biedrība "Talsu rajona partnerība"
biedrība "Vīnoga" (Sabīle)
Brocēnu vidusskola
Pūņu Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
Ventpils novada pašvaldība

Ieteikumi un komentāri:

Ļoti maz informācijas par brīvprātīgo darbu Latvijā un vispār- nepieciešams vairāk informācijas mēdijos.

Nepieciešams valsts līmenī noteikt metodes brīvprātīgajam darba novērtējumam kā laikā tā naudas izteiksmē.

Nepieciešams valsts finansējuma atbalsts vietējo kopienu iniciatīvām.

Brīvprātīgo darbs netiek novērtēts.

1.9. Aktivizēt kopienā esošos bezdarbniekus, t.sk. veicinot individuālu pieeju un nodrošinot profesionālu atbalstu bezdarbnieka iekļaušanai darba tirgū (visos līmeņos).

Biedrībās tiek iesaistīti darbā bezdarbnieki (lielākoties invalīdi, jaunieši, arī pensionāri), tāpat arī bezdarbnieki, kam ir dažādas prasmes tiek iesaistīti dažādos pasākumos, nodarbību vadīšanā, arī, piemēram, skolas inventāra un citu objektu sagatavošanā (skolas darbagaldus un instrumentus, lapenes, rotaļu namiņus u.c.).

Bezdarbnieku apmācības - profesiju apguvē, tiek sniegtas prakses vietas, kā arī iesaistīti aktivitātēs – meistardarbnīcās, nodarbībās, praktiskās apmācībās (uzņēmējdarbības, biznesa plānu veidošana, komunikāciju prasmju, IT kursi, angļu valoda, audžuģimeņu apmācībās, pasākumu organizēšana), palielinot iespēju iekļauties darba tirgū vai zināšanas un prasmes var likt lietā savā uzņēmuma dibināšanai

Organizētas arī nodarbības noteiktām grupām – jaunajām māmiņām konsultanta vadībā ar pozitīvu rezultātu, kad uzsāktas darba gaitas.

Tiek izmantotas NVA programmas, ES mūžizglītības programma GRUNDTVIG un SFL iniciatīvas "Pārmaiņu iespēja skolām".

Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri""

biedrība "Literārā biedrība "Spāre""

Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"

biedrība "AKSO"

biedrība "ARC Svētēji"

biedrība "SIA LLKC, Dobeles nodaļa

Dobeles novada pašvaldība

Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi""

Biedrība "Kāpnes"

Alūksnes novada NVO

biedrība "Amatas novada attīstības fonds"

Fonds "Krustceles"

Valmieras novada fonds

biedrība "Saldus Rajona attīstības biedrība"

biedrība "Talsu invalīdu biedrība"

biedrība "Talsu lauksaimnieku apvienība"

biedrība "Talsu rajona partnerība"

Pūņu Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība

Biedrība "Dzērvenīte"

biedrība "Kūzuls"

Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"

biedrība "Saulrožītes"

Dravnieku pamatskola

Dunavas pamatskola

Ģimenes palīdzības centrs "Ligzda",

Lauku sieviešu klubs "Dore"

Salas pamatskola,

sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīņš"

Vārkavas pamatskola,

biedrība "Pūces māja"

Ieteikumi un komentāri.

Jāveic pasākumi, kas ļautu bezdarbniekiem līdzīgi kā bērniem un jauniešiem iepazīt dažādas profesijas.

Brīvprātīgi var strādāt, kad ir ienākumi. Vajag cilvēkus mācīt, kā vairāk nopelnīt naudu un uzturēt ģimeni, sevišķi jauniešus.

Vajadzētu zupas virtuvi, bet NVA nevar piedāvāt, paši nevaram apbraukt visu pilsētu.

Pašvaldībām aktīvāk jāiesaistās bezdarbnieku aktivizēšanā, piem., veidojot sociālos uzņēmumus vai atbalstot vietējos uzņēmējus, organizējot transportu.

Jāaktivizē darbs šai jomā, jo bezdarbnieki nereti nevēlas paši darboties un kaut ko mainīt savā dzīvē. Pēc pašreizējās pieredzes bezdarbnieki ne vienmēr vēlas pilnvērtīgi iesaistīties. Liela daļa to pat nevēlas. Daudzi pat neprot darīt elementāras lietas. Cilvēki, kuri vēlas strādāt, ātri atrod darbu "neuzkavējoties" bezdarbniekos.

Bezdarbnieki jau ir dzīves veids.

Efektīva komunikācija un pieredzes apmaiņa starp kopienām

2. Lai sekmētu **efektīvu komunikāciju** un veicinātu **pieredzes apmaiņu** un **sadarbību starp kopienām** visā Latvijā, nepieciešams:

2.1. **Attīstīt daudzveidīgus iedzīvotāju komunikācijas veicināšanas kanālus (iedzīvotāju sapulces, sociālie tīkli, „dzīvais vārds” u.tml.) un veidot aktīvu kontaktu loku kopienās (kopienu līmenis);**

Minētie biedrībās izmantotie komunikācijas veidi:

- e-pasts ar kontaktu listēm;
- mājas lapa (arī ar reģ. iespējām viesiem iedzīvotājiem);
- sociālie portāli;
- diskusijas;
- iedzīvotāju konference/forums ideju un priekšlikumu apzināšanai;
- biedru sapulces;
- vecāku sapulces;

- informācija vietējā laikrakstā;
- informatīvs regulārs skolas izdevums;
- informatīvi semināri;
- individuālas sarunas, tikšanās;
- afišas;
- dzīvais vārds (*kontaktējoties ar cilvēkiem aprīt ļoti daudz informācijas, tādēļ tas darbojas ļoti labi. "Es zinu, ka Pēteris nopirks pļaujmašīnu. Anniņ, pievērsies pie viņa, varbūt var tev nopļaut to mežmalas pļaviņu"*)

Tiek uzsvērtā lielā nozīme kopienas iedzīvotājus uzrunāt katru personīgi, klātienē vai telefonsarunās, kas esot arī visefektīvākais komunikācijas veids.

Komunikācija tiek veikta sadarbībā ar pašvaldību (sadarbojas pagastu iestāžu vadītāji, kas informāciju nodod tālāk savā iestādē; pašvaldības rīkotajās tikšanās ar iedzīvotājiem laikā informēt par biedrības aktivitātēm, iespējām, tā mudinot būt aktīviem u.c.), jo īpaši noteiktu mērķu, informācijas izplatībai (attīstības vīzija, soc. riska grupu informēšana, piemēram, vientuļi dzīvojošo pensionāru saziņas sistēma).

Labā komunikācija ar NVO (ne tikai sava novada, bet visas Latvijas), kā arī NVO sadarbība iedzīvotāju informēšanā.

Kā laba prakse tiek norādīta veidot kontaktu loku caur skolēniem, kas nodod informāciju vecākiem, kaimiņiem, radiem, arī skolēnu pasts iedzīvotājiem (zīmē, raksta, liek pastkastītē, nodod tieši), informē bērnu vecākus, kas informāciju padod tālāk.

Līdzīgā tīklā dažviet darbojas arī citādi izveidoti informācijas koki – vadītājs, koordinatori, tie katrs savā ciemā vai interešu grupu koordinatori, kuri apzina un nodod informāciju.

Mazākas teritorijas iedzīvotāji tiek pulcēti pagalma svētkos lauku viensētās.

Problemātiska ir regulāra informācijas aktualizēšana kapacitātes trūkuma dēļ, citviet nepastāv vienots informatīvais novada tīkls, arī telpas tikšanās nav pieejamas.

Notiek arvien vēl darbs pie šī jautājuma - kā to izdarīt labāk un visefektīvāk.

biedrība "Aronas pilādzis"
Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"
Biedrība "Kapo"
Biedrība "Kāpnes"
Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"
biedrība pagasta attīstības grupa "Vireši"
Druvienas pagasta attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"
Kusas pamatskola
Sikšņu pamatskola
Tirzas Kooperatīvā krājizdevu sabiedrība
Tirzas pagasta attīstības biedrība
Tirzas pamatskola, biedrība "Kāpnes"
biedrība "AKSO"
biedrība "ARC Svētēji"
biedrība "Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"
biedrība "Literārā biedrība "Spāre"
Dobeles novada pašvaldība
Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
biedrība "Dzīvotprieks"

biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs",
biedrība "Pli "Ķīpas" vecāku biedrība",
biedrība "Saldušs Rajona attīstības biedrība",
biedrība "Talsu invalīdu biedrība",
biedrība "Talsu lauksaimnieku apvienība"
biedrība "Tautas Lietišķās mākslas studija "Kurši",
biedrība "Vīnoga" (Sabīle),
biedrība "Talsu rajona partnerība
Brocēnu novada pašvaldība,
Turlavas pamatskola
Beverīnas novada pašvaldība
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"
biedrība "Atrodī laiku sev"
biedrība "Iespēju durvis"
Kārķu pamatskola
Nīcgales pamatskola
Ozolu pamatskola
Raunas novada dome

Asares pamatskola
Biedrība "Dzērvenīte"
biedrība "Kūzuls"
biedrība "Pieaugušo attīstības projekts"
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
biedrība "Saulrožītes"
biedrība "Pūces māja"
biedrība "Zemes bites",
Brāļu Skrindu Atašienes vsk.
Dravnieku pamatskola
Dunavas pamatskola
Ģimenes palīdzības centrs "Ligzda", Novada
pētniecības muzejs
Lauku sieviešu klubs "Dore"
LLKC Madonas nodaļas Varakļāņu novads
Murmastienes pamatskola
Murmastienes pag. pārvalde
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Vārkavas pamatskola,

Ieteikumi, problēmas:

Nepietiek līdzekļu, lai īstenotu iecerētu, kā arī sapratnes no ierēdņu puses.

Nepieciešamas regulāras tikšanās, lai veicinātu kontaktus kopienās.

Varētu ievēlēt reģionu koordinātorus, kuri veicinātu sadarbību.

2.2. Veidot publiski pieejamu informācijas bāzi par veiksmīgiem partnerību (NVO, pašvaldība, komersanti) piemēriem vietējās attīstības jautājumu risināšanā, kā arī dažādiem Latvijas formālo/neformālo iniciatīvas grupu pieredzes stāstiem (kopienu līmenis, novadu līmenis);

Labie stāsti tiek publicēti dažādās mājas lapās (novada pašvaldības, novada bibliotēkas, Valsts Lauku tīkla, SLF iniciatīvas „Pārmaiņu iespējas skolām”, Tiešās pirkšanas kustība, Mazpulki), sociālajos tīklos (draugiem.lv, twitter.com, facebook.com), novada un pagastu laikrakstos un informatīvajos izdevumos, prezentēti un stāstīti par paveikto NVO un citos semināros, informācija izvietota uz ziņojuma dējiem, daudzas partnerības izveidojušas LEADER programmu projektu datu bāzes, katalogus un bukletus, kā arī buklets par aktīvākajām NVO VRG teritorijā, darbīgākajiem, prasmīgākajiem LEADER finansējuma apgūšanā.

Tiek veidota Kurzemes NVO datu bāze (izmantojot Lursoft pakalpojumu).

Vairākas vietas pārstāvētās NVO atzīst, ka nav apkopota labā prakse un pieredzes stāsti.

biedrība "Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"
biedrība "Interesu klubs "Komenēti"
biedrība "Literārā biedrība "Spāre"
Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"
Biedrība "Kapo"
Biedrība "Kāpnes"
Biedrība Balvu nobada attīstības veicināšanai "Savi"
Druvienas pagasta attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"
Kusas pamatskola

Tirzas pagasta attīstības biedrība
biedrība "Atrodi laiku sev"
biedrība "Cinītis"
biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas mazpulks"
Nīcgales pamatskola
Siguldas tiešās pirkšanas pulciņš
Vijciema pamatskola
biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs"
biedrība "Talsu rajona partnerība"
biedrība "Vīnoga" (Sabīle)
biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija"
Biedrība "Dzērvenīte"
biedrība "Kūzuls"

Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
biedrība "Saulrozītes"
biedrība "Zemes bites",
Dravnieku pamatskola
Dunavas pamatskola
Ģimenes palīdzības centrs "Ligzda",
Lauku sieviešu klubs "Dore"
Murmastienes pamatskola
Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Salas pamatskola,
sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīņš"

Komentāri, ieteikumi:

Šāda mēroga pasākumus vajadzētu veikt lielākām organizācijām. To novada līmenī varētu uzņemt pašvaldība, bet reģionāli - kāds fonds, izveidot kopīgu informācijas bāzi - mēs pievienotu savus pieredzes stāstus.

Atbalstām publiski pieejamus bāzes izveidi, lai būtu iespēja iedvesmoties, pieredzes stāsti vienmēr dod pozitīvu domu, ierosmi.

Izveidot publiski pieejamu informācijas bāzi par realizētajiem projektiem.

2.3. Izstrādāt novada NVO un interešu grupu sadarbības programmas (novadu līmenis);

Vairāk kā 20 vietās notiek aktivitātes procesa attīstībai: izstrādātas NVO attīstības programmas, NVO un pašvaldības sadarbības/attīstības memorands.

Izplatīta sadarbība starp NVO, organizējot novada NVO forumus un iedzīvotāju un NVO sapulces, NVO sadarbojas un dalās ar pieredzi, palīdz organizēt un vadīt pasākumus, kā arī izplatīta sadarbība citu organizāciju mērķu noteikšanas līdzdalībā, stratēģiju un programmu izstrādē.

Vairākās vietās notiek sadarbība ar pašvaldību NVO vides pilnveidošanā, sadarbības attīstībā.

Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"
biedrība "Mežmuižas Mežrozītes"
biedrība "SIA LLKC, Dobeles nodaļa"
Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"
Iecavas sieviešu klubs "Līepas"
Biedrība Balvu nobada attīstības veicināšanai "Savi"

biedrība pagasta attīstības grupa "Vīreši"
Lauku iedzīvotāju sadarbības apvienība "Variņi"
Sikšņu pamatskola,
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"
biedrība "Iespēju durvis"
Ērgemes pamatskola
Jānis Kauliņš

Valmieras novada fonds
biedrība "Kūzuls"
biedrība "Apes attīstības atbalsta klubs"
Brocēnu novada pašvaldība,
biedrība "Talsu rajona partnerība",
biedrība "Vīnoga" (Sabīle)

Komentāri, ieteikumi:

Daudzi NVO pārstāvji atbalsta šādu aktivitāti, vienlaikus atzīst, ka nav aktīvu spēlētāju, kā arī īpaši tiek norādīts uz katras NVO neatkarīgo un individuālo darbību nesadarbojoties. Tiek piedāvāts veidot NVO interešu (līdzīgo) NVO saietus, sanākt kopā un izstrādāt sadarbības plānu, kā arī kopīgus pasākumu veidošanu, arī izveidot dažādu organizāciju pārstāvju apvienību, kas nodarbojas ar kopīgu sadarbības programmu izstrādāšanu Novados, kuros nav NVO datu bāzes tiek izteikta nepieciešamība apkopot informāciju par novada NVO, jo nav zināms, kurā biedrībā griezties ar interesējošiem jautājumiem.

2.4. Atbalstīt kopienu sadarbības stiprināšanas projektus (kopienu līmenis, prioritāri nacionālā līmenī īstenojama darbība – turpmāk, nacionālais līmenis):

Apmēram 40 biedrības norādījušas uz darbošanos šajā aktivitātē, galvenokārt, apvienojoties vairākām vienas kopienas, pagasta, novada biedrībām īstenojot kopīgus projektus, aktivitātes (semināri, kultūras pasākumi, talkas, ekskursijas u.c.), kā arī atbalstot citu organizētās aktivitātes un daloties pieredzē, atbalstot citas biedrības. Nozīmīga ir pašu komunikācija, arī pašvaldības atbalsts un NVO atbalsta fondī, novada svētki, kuros tiek pulcināti pagastu aktīvisti, lauku kopienu nedēļas tikšanās plašākai pieredzes apmaiņai. LEADER programmas, SFL iniciatīvas "Pārmaiņu iespējas skolām", LSIF un citi piedāvātie projektu konkursi palīdz risināt šo jautājumu.

biedrība "Biedrība "Jaunpils RAC "Rati""
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība
biedrība "Literārā biedrība "Spāre""
Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs-
Dzīvo gudri"
Iecavas sieviešu klubs "Liepas"
Biedrība "Alūksnes lauku partnerība"
biedrība "Aronas pīlādzis"
biedrība "Kāpnes"
Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi""
biedrība pagasta attīstības grupa "Vīreši"
Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"
Druvienas pamatskola

Druvienas attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"
Kusas pamatskola
Lauku iedzīvotāju sadarbības apvienība
"Variņi"
Sikšņu pamatskola,
Tirzas pamatskola,
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"
biedrība "Iespēju durvis"
Kārķu pamatskola
Valmieras novada fonds
Vijciema pamatskola
Asares pamatskola
Biedrība "Dzērvenīte"

biedrība "Kūzuls"
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
biedrība "Saulrozītes"
biedrība "Stāvais krasts"
Dunavas pamatskola
Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Salas pamatskola, sabiedriskais centrs
"Smelteriešu cimdīņš"
Brocēnu novada pašvaldība
biedrība "Saldus Rajona attīstības biedrība"
biedrība "Talsu rajona partnerība"
biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs"
biedrība "Pīl "Kīpas" vecāku biedrība"

Komentāri, ieteikumi:

Nepieciešams liels atbalsts šīs aktivitātes īstenošanai.

Nepieciešams radīt finanšu instrumentus, lai sadarbotos kopienas, kā arī indivīdi, sadarboties, piedāvājot gan cilvēkresursus, gan telpas, gan inventāru.

Atbalstīt projektus kopienu sadarbībā. Veidot kopīgus pasākumus ar praktisku ievirzi, kas vērsts uz procesu un darbību, nevis pētījumiem.

Tas būtu labs sadarbības moments projektu kapacitātei.

Sadarbība starp vietējām kopienām ļoti nepieciešama, jo vienmēr var uzzināt, ieraudzīt un pārņemt labo praksi savā pagastā, novadā.

2.5. Izveidot kopienu/NVO koordinātoru vislatvijas tīklu, sekmējot viņu pieredzes apmaiņu un kompetenču pilnveidošanos vietējās attīstības jautājumos (kopienu līmenis, nacionālais līmenis):

Biedrības organizē pieredzes braucienus pa lauku saimniecībām un uzņēmumiem, pa pagastiem un veicina informācijas apmaiņu starp novadiem.

Atsevišķas biedrības pārstāv vairākus novadus un vienlaikus apvieno arī ļoti dažādu organizāciju intereses.

Daudzas biedrības atbalsta „Latvijas Lauku foruma” kā šāda tīkla darbību, arī SFL iniciatīvas „Pārmaiņu iespējas skolām”.

Informācijas pieejamības robežās tiek pētīts citu NVO padarītais un sasniegtais.

Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"
Biedrība "Kāpnes"
biedrība pagasta attīstības grupa "Vireši"

Sikšņu pamatskola,
biedrība "Kūzuls"
biedrība "Apes attīstības atbalsta klubs"

biedrība "Saulrozītes"
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"

Komentāri, ieteikumi:

Svarīgi! Jo pieredzes apmaiņa vienmēr iedvesmo jaunām idejām un jauniem darbiem.

Biedrības izsaka atbalstu un iesaistītos, ja tīkls tiktu izveidots.

Kopienu/NVO koordinatori novados nepieciešami, izveidot koordinatoru tīklu, kuri pēc tam informāciju nodod citām kopienām. Nepieciešams koordinēti informēt, jo par NVO ziņu ir maz.

Tas ir nepieciešams, jo savādāk katrs vārās savā sulā!

Digitāla platforma, katalogs e-vidē, kur pieejamas visas kopienas / NVO kontakti, darbības virzieni, notikumi kopienās un pagastos.

Iniciatīvas "Pārmaiņu iespējas skolām" NVO veidošana kopienu skolām.

Jārosina veikt Valsts kancelejai.

Ir ierosināts atsevišķās pašvaldībās rīkot regulāras iedzīvotāju grupu sapulces/tikšanās, tomēr atbalsts vēl nav zināms.

Vislatvijas tīkls nestrādās- pārāk plaši paņemts.

Rīkot apmācības, mudinot ņemt līdzi jaunus cilvēkus, ne tikai "vecos bukus".

2.6. Regulāri pētīt NVO sektoru un pilsonisko sabiedrību Latvijā (nacionālais līmenis).

Vairākas biedrības ir veikušas pētījumu par NVO sektoru (NVO visā novadā, aptaujas NVO un pašvaldību lokā, pašvaldības un NVO sadarbības memoranda izstrāde u.c.), tiek veikti pētījumi par pilsonisko līdzdalību un kopienu aktivitātēm gan pašu novados (veicot internetā pieejamo resursu izpēti.

Vietējā mēroga biedrības regulāri seko līdzi citviet NVO sektorā notiekošajam, uzzina notiekošo pieredzes apmaiņas braucienos uz citiem novadiem, blakus novadu mājaslapu informāciju cenšamies izmantot, jaunu iespēju meklēšanā savu iniciatīvu īstenošanai.

Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"
biedrība "ARC Svētēji"
Biedrība "Alūksnes lauku partnerība"
Jānis Kauliņš

Dunavas pamatskola
biedrība "Zemes bites",
Murmastienes pamatskola
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"

biedrība "Saldus Rajona attīstības
biedrība "Talsu rajona partnerība"
biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs"

Komentāri, ieteikumi:

Daudzas biedrības atbalsta šo, lai tas notiktu nacionālā līmenī (piedāvāti īstenojami – Latvijas Pilsoniskā Alianse, Valsts Kanceleja), citi uzsver nepieciešamību to vispirms veikt vietējā līmenī, kā arī ir ieplānojuši to darīt jaunā perioda (LEADER 2014-2020) stratēģijas veidošanas procesā.

Nepieciešams precīzāk formulēt šādu pētījumu vajadzību un mērķus, izveidot nelielu programmu.

Kopienu aktīva iesaiste, līdzdalība, līdzdarbība un līdzatbildība

3. Lai veicinātu **kopienu aktīvāku iesaisti un līdzdalību** lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī veicinātu kopienu aktīvu **līdzdarbību un līdzatbildību** par kopienas attīstības jautājumiem, nepieciešams:

3.1. **Veicināt sociālo tīklošanos, respektējot dažādu iedzīvotāju grupu vajadzības un specifiku (katram sava pieeja – jaunieši, seniori u.tml.), kas palīdz veidot kopienas kopējo balsi dialogā ar pašvaldību (kopienu līmenis):**

Saziņā veidojas sapratne.

Biedrībās galvenokārt aktivitāte tiek īstenota iedzīvotāju/NVO forumos, diskusijās, kur pašvaldības tiek ar dažādu kopienu cilvēkiem (to skaitā jauniešiem, senioriem), lai savstarpēji izprastu kopīgās problēmas un attīstību iespējas.

Tiek izveidotas interešu grupas, kas pārstāv grupas pasākumos, tikšanās, diskusijās ar pašvaldību.

Dažviet notiek sadarbība starp skolām, jauniešu centriem, pagasta pārvaldēm izvirzot katra gada mērķus. Ir zināma katras iestādes plānotā darbība, tā tiek savstarpēji saskaņota.

Biedrības dažādā regularitātē ziņo par notiekošo mājas lapās, sociālajos tīklos, kur iespējams izteikt viedokli, arī tiek uzrunātas konkrētas biedrības, informējot par konkrētām iespējām.

Vairākas biedrības izmanto arī tīklošanos reģionālos un nacionālos tīklos (piem., LLF un eLPA).

biedrība "Dobeles pilsēta pensionāru biedrība"

Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"

Iecavas sieviešu klubs "Liepas"

Literārā biedrība "Spāre"

SIA LLKC, Dobeles nodaļa

Dobeles novada pašvaldība

biedrība "Amatas novada attīstības fonds"

biedrība "Atrodi laiku sev"

biedrība "Iespēju durvis"

Kārķu pamatskola

Raunas novada dome

Valmieras novada fonds

Brocēnu novada pašvaldība

biedrība "Talsu invalīdu biedrība"

biedrība "Talsu rajona partnerība"

Biedrība "Alūksnes lauku partnerība"

Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"

Biedrība "Kāpnes"

Biedrība "Kāpnes"

Biedrība Balvu nobada attīstības

veicināšanai "Savi"

Kusas pamatskola

Lauku iedzīvotāju sadarbības apvienība "Variņi"

Tirzas pagasta attīstības biedrība

biedrība "Kūzulis"

Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"

biedrība "Saulrozītes"

Brāļu Skrindu Atašienes vsk.

Salas pamatskola, sabiedriskais centrs

"Smelteriešu cimdīņš"

Ieteikumi:

Jābūt labai "komandai" - viens to nespēj darīt, vienai biedrībai tas nav pa spēkam, tāpēc vajag apvienoties kopīgiem mērķiem.

Pašvaldībai aktīvāk un atvērtāk vajadzētu deleģēt uzdevumus rīcības pildīšanā un iniciēšanā. Pagasta pārvaldēm jāveicina NVO dibināšana tajā sektorā, kur jūt problēmas.

Par maz tiek pēfīta dažādu sociālo grupu, to interešu vajadzības, specifiskācijas. Veidot vairāk mazos projektus, kur varētu uzzināt cilvēku viedokli

Turpināt apmācīt iedzīvotājus (seniorus) mūsdienīgu sakaru uzturēšanas iespējās.

Informatīva lapa kopienas iedzīvotājiem - iniciatīva no vecāko klašu skolēniem.

Tīklošanās ir laba lieta, bet stīvums traucē.

Lauku kopienām sadarbībā ar NVO un pašvaldībām cīnīties par vietējo skolu saglabāšanu.

3.2. **Kopienām mācīties definēt attīstības mērķi, izskaidrot tiešos ieguvumus kopējas idejas īstenošanai, nākt ar vienotu iniciatīvu (sadarbības piedāvājumu) un veidot aktīvu dialogu ar pašvaldību (kopienas līmenis):**

Kādas biedrības teikto „kopiena un pašvaldība ir sinonīmi”, pastiprina daudzviet praktizētā pozitīvā pieredze:

- vairāk kā 20 biedrības min pašvaldības regulāru atbalstu NVO iniciatīvām un aktivitātēm (piedaloties, palīdzot ar nepieciešamo, līdzfinansējot);
- NVO un pašvaldības kopīgi organizēti pasākumi, lielākoties tiek minētas talkas;

- iedzīvotāju kopsapulces/iedzīvotāju forumi, kurās piedalās pašvaldības pārstāvji, izvirzīti mērķi, kuru sasniegšanā tiek iesaistītas abas puses;
- regulāras NVO un pašvaldības tikšanās, lai izskatītu dažādus priekšlikumus / ieteikumus.

Daudzviet biedrības projektu ietvaros izstrādā attīstības plānu un virzienus, apzinot iedzīvotāju vajadzības un iespējas tās realizēt, organizē iedzīvotāju forumus, diskusijas iesaistot pašvaldību vai rezultātus nododot pašvaldībai.

Izteikta lielā nozīme iedzīvotāju atbalstam, tālab tiek veikti izskaidrošanas darbi, kas tiks iegūti, īstenojot konkrētas lietas.

Dažās vietās šī punkta izpildi veic līderu grupa, citviet nav cilvēku, kas uzņemas, jo ir liels noslogojums ar pamatdarbu un brīvprātīgo darbu biedrībā.

Vairākas biedrības izsaka negatīvu attieksmi („*neesam pašvaldībai interesanti, jo neražojam*”) vai nepietiekamu atbalstu no pašvaldības, kā arī atziņas par plānu neveidot sadarbības padomes.

biedrība "AKSO"	Biedrība "Alūksnes lauku partnerība"	Siguldas tiešās pirkšanas pulciņš
biedrība "ARC Svētēj"	Biedrība "Kāpnes"	Valkas novada izglītības pārvalde
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"	Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"	Asares pamatskola
Biedrība "Jaunpils RAC "Rati""	Biedrība Balvu nobada attīstības veicināšanai "Savi"	biedrība "Apes attīstības atbalsta klubs"
biedrība "Literārā biedrība "Spāre""	biedrība pagasta attīstības grupa "Vīreši"	biedrība "Kūzuls"
Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"	Druvienas attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"	biedrība "Saulrozītes"
Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs-Dzīvo gudri""	Druvienas pamatskola	biedrība "Stāvais krasts"
Iecavas sieviešu klubs "Liepas"	Sikšņu pamatskola,	biedrība "Zemes bites", Mumastienes pamatskola
	Tirzas pagasta attīstības biedrība	Brāļu Skrindu Atašienes vsk.
	Tirzas pamatskola	Dravnieku pamatskola
biedrība "Saldus Rajona attīstības biedrība"	biedrība "Amatas novada attīstības fonds"	Dunavas pamatskola
biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs"	Fonds "Krustceles"	Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
biedrība "Vīnoga" (Sabīle)	Nīcgales pamatskola	

Komentāri, ieteikumi:

Pašvaldībai un NVO vajadzētu darboties, veidojot aktīvāku dialogu.

Vajadzētu vairāk un aktīvāku pašvaldības iniciatīvu, piemēram, veidot vairāk mazos projektus, kur varētu uzzināt cilvēku viedokli.

Iesaistīties starptautiskā pārmaiņu pilsētu tīklā, gūstot iedvesu, idejas, nostiprinot vietējo un starptautisko sadarbību.

3.3. Veicināt aktīvāku pašvaldību uzdevumu (ar atbilstošiem resursiem) deleģēšanu NVO sektoram (novadu līmenis):

Biedrības atzīst, ka aktīvi strādā pie šī jautājuma risināšanas, piemēram, pagastos, apmācot projektu pieteikumu sagatavošanā, lai pašvaldība nešaubītos par NVO spēju pastāvēt. Tiek veikti pētījumi par pašvaldības vajadzībām šajā jautājumā.

Pēdējo gadu laikā daudzas pašvaldības aizvien vairāk uzticas un deleģē biedrībām, sadarbojoties, piemēram, izglītības sfērā, palīdzot sagatavot skolu nākamajam mācību gadam, aktivitātes veco ļaužu aprūpei, daudzviet tas tiek īstenots, pašvaldībai izsludinot projektu konkursu dažādu jomu pilnveidošanai, attīstīšanai (iedzīvotāju vajadzību apzināšana iedzīvotāju forumos, kultūras projektu konkursi u.c.). Valkas novadā kopš 2012. gada rudens tieši pilsētas NVO tiekas reizi mēnesī, informē par darbību, kā arī veido kopīgas lietas ar pašvaldību, koordinē savas aktivitātes lielākam iedzīvotāju lokam, Gulbenes novadā 100-latnieku programmas dalībnieki tika norīkoti palīgā sabiedriskā labuma organizācijām.

Citviet prakse nav tik veiksmīga un nav rezultējusies ar uzdevumu deleģēšanu un bijusi nesekmīga.

Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
Bikstu pensionāru biedrība"

Biedrība Balvu nobada attīstības
veicināšanai "Savi"

Tirzas pagasta attīstības biedrība
Biedrība "Kapo"

Biedrība "Aronas pīlādzis"
biedrība "Kūzuls"
Dravnieku pamatskola
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Lauku sieviešu klubs "Dore"

Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
Fonds "Krustceļi"
biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas mazpulks"

biedrība "Talsu rajona partnerība"
biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija"
biedrība "Vīnoga" (Sabīle)

Komentāri, ieteikumi:

Sociālā un kultūras joma būtu jāuztīc NVO sektoram.

Ideja ļoti laba, bet kopumā valstī ļoti birokrātiska pieeja šim jautājumam un trūkst labo piemēru.

Nepieciešams organizēt diskusiju ar VARAM un citām ministrijām par normatīvo aktu sakārtošanu - vienotai izpratnei par pašvaldību uzdevumu deleģēšanas jautājumiem, jo daudzas lietas, kā atbalstīt NVO valsts līmenī ir aizliegtas.

Apzināt funkcijas, kuras var nodot NVO un atbalstīt to darbību.

Nepieciešams apzināt NVO sektoru, precizēt darbību, sadalīt pienākumus, kopīgi veicinot attīstību novadā, ne tikai vairāk deleģējot uzdevumus, bet arī iesaistīties un atbalstīt NVO sektoru dažādās aktivitātēs (piemēram, organizēt kopīgus seminārus kopienu biedrībām, interešu grupām).

Daudzviet iespējas ierobežo attieksme un sadarbība starp - rezultāti būtu tikai tad, ja izdodas rast kopīgu dialogu. Pašvaldība līdzfinansē projektus iespēju robežās, bet nav ieinteresēta iesaistīties NVO darbā. Te ļoti daudz kas atkarīgs no pašvaldības labās gribas un vēlmes sadarboties.

3.4. Atbalstīt dažādu, uz jēgpilnu iesaisti balstītu, NVO līdzdalības formu radīšanu (piemēram, iedzīvotāju padomes) novadu pārvaldībā, lēmumu pieņemšanā (novadu līmenis);

Biedrības aktīvi līdzdarbojās semināros, apmācībās, pieredzes apmaiņas braucienos, konferencēs, izsaka ierosinājumus un priekšlikumus pagastu un iedzīvotāju konsultatīvajās padomēs, atklātajās domes sēdēs, aizstāvot savu izvirzīto ideju, pašvaldības attīstības programmas un citu plānošanas dokumentu izstrādē. Alūksnē lieliski darbojas jauniešu padome, Salacgrīvas novadā ļoti sekmīgi strādā ciemu vecāku "institūts" - laba pieredze sabiedrības pārvaldības reālā līdzdalībā, vērtīga pārņemšanā citām kopienām.

Biedrību darbībā iedzīvotāji tiek informēti par notiekošajiem procesiem.

Tiek uzsvērtā nozīmība pārstāvim pašvaldībā, kas uzklausa NVO viedokli.

biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
biedrība "Zebrus draugi"
Tirzas pagasta attīstības biedrība
Biedrība "Kapo"
Tirzas pamatskola, biedrība "Kāpnes"
Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"

biedrība "Iespēju durvis"
Jānis Kauliņš
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"
biedrība "Saldus Rajona attīstības biedrība"
biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs"
biedrība "Pīl "Ķīpas" vecāku biedrība"

biedrība "Kūzuls"
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
biedrība „Skudrenis”
biedrība "Āpes attīstības atbalsta klubs"
Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"

Ieteikumi:

Nozīmīga neformālā sektora iesaiste teritorijas attīstības plānošanā un plānošanas dokumentu uzraudzībā - pēc būtības, nevis formāli, lai būtu atbilstība MK noteikumu prasībām. Nepieciešama diskusija ar varas pārstāvjiem par likumīgām NVO līdzdarbības formām pārvaldībā un lēmumu pieņemšanā, pārstāvības procentuālais sastāvs.

Trūkst pašvaldības un NVO sadarbības kopienā, novadā.

Ir nepieciešams izveidot labi atstrādātu sistēmu, lai tiktu aptvertas vienas jaunas un dažādas NVO. Patlaban ietekmēt var tikai dažādas NVO (naudīgās) vai lēmējvarai tuvu stāvošās.

Veidot iedzīvotāju padomes kopienās, kuras pārstāvētu kopienu iedzīvotājus.

3.5. Īstenot vietējās kopienas līdzdalības nozīmes popularizēšanu pašvaldībā, valsts pārvaldē (piemēram, pieredzes apmaiņas pasākumi, brīvprātīgā darba dienas, kampaņas u.tml.) veicinot valsts pārvaldes iestāžu darbinieku atvērtību un elastību sadarbībā ar kopienu pārstāvjiem (nacionālais līmenis).

Daudzas biedrības savos pasākumos aktīvi iesaista deputātus, lai rosinātu izpratni par biedrību lomu (piem., *lai viņi redz, ko mēs darām un ko mēs varam*) un iespējām novada attīstībai, līdz ar to arī veidojas ciešāka sadarbība.

Aktivitātes noris arī otrādā virzienā - tiek iniciētas ekskursijas, atvērto durvju dienas (galvenokārt skolēniem, jauniešiem, bet strādāts arī pie citām mērķa grupām) pašvaldībā, lai vietējiem iedzīvotājiem būtu lielāka skaidrība par darbu pašvaldībā.

Abu veidu aktivitātes ietver arī apmācības, seminārus, diskusijas, tikšanās, iedzīvotāju forumus, projektu realizāciju, talku organizēšanu, kur tiek iesaistītas gan biedrības, kopienas ļaudis, gan pašvaldība, veicinot informētību, iesaisti un sadarbību, daudzos piemēros sadarbojoties visa procesa garumā, sākot ar kopīgu ideju ģenerēšanu, plānošanu, norises nodrošināšanu līdz pat informācijas veidošanai.

Visās teritorijās tiek organizēti pieredzes apmaiņas braucieni (pagasta, novada, starpnovadu) līdzdalības paplašināšanai, gan citu darba iepazīšanai, gan sava darba popularizēšanai

Informācijas aprites nodrošināšana – kopiena pašvaldībai, pašvaldība kopienai, kas tiek realizēta gan ar vietējo mediju, gan pašvaldības resursu palīdzību, kā arī, piemēram, jauniešiem sagatavojot video materiālu par sava novada labajām pieredzēm, informācijas sniegšana pašvaldības pasākumos (pilsētas svētki, kopienu dienas u.c.)

Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"

Dobeles pilsēta pensionāru biedrība"

Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"

Iecavas sieviešu klubs "Liepas"

biedrība "ARC Svētēji"

SIA LLKC, Dobeles nodaļa

Sikšņu pamatskola,

biedrība pagasta attīstības grupa "Vireši"

Biedrība "Kapo"

Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"

Druvienas pamatskola,

Druvienas attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"

Ozolu pamatskola

biedrība "Atrodi laiku sev"

Asares pamatskola

Biedrība "Dzērvenīte"

biedrība "Kūzuls"

biedrība "Pieaugušo attīstības projekts"

biedrība "Pūces māja"

Biedrība "Rēzeknes rajona kopienas partnerība"

Dravnieku pamatskola

Dunavas pamatskola

Ģimenes palīdzības centrs "Ligzda"

Lauku sieviešu klubs "Dore"

Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds

Randenies pamatskola

sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdiņš"

Salas pamatskola,

Vārkavas pamatskola,

Pāresoru koordinācijas centrs

Brocēnu novada pašvaldība

biedrība "Talsu rajona partnerība"

biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija"

biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs"

biedrība "PIL "Ķīpas" vecāku biedrība"

Komentāri, ieteikumi:

Kopienas – pašvaldību tikšanās un kopīgam darbam trūkst regularitātes.

Šajā darbā vajadzētu iesaistīties pēc iespējas vairāk novada NVO, vienam darīt to ir iespējams, bet ir ļoti grūti.

Pagasta pārvaldēm jāveicina NVO dibināšana tajā sektorā, kur jūt problēmas

Iedzīvotāji var nākt ar savu iniciatīvu u ar biedrības palīdzību pievērst pašvaldības uzmanību konkrētajai problēmai, daudzkārt pašīvi.

Daudzi pašvaldības darbinieki ir diezgan noslēgti sadarbībai ar NVO, institūcijas ir neatsaucīgas uz biedrību priekšlikumiem un uzskata ka pašiem jārisina, jāfinansē utt.

Pieredzes apmaiņas braucienos (kas domes darbiniekiem ir komandējumi) līdzī novada domei netiek aicināti NVO pārstāvji. Biedrībām ir liela vēlme iesaistīties pieredzes apmaiņas pasākumos, bet nav finansējuma. Finansējuma trūkums šīm lietām.

Ļoti nozīmīgi, panākt pašvaldības domes sabiedrisko attiecību speciālista vai kādas citas personas ieinteresētību un atbalstu kopienu pārstāvjiem, tomēr grūti, piemēram, pārliecināt pašvaldības darbiniekus (novada centrā) doties uz pagastu un uz vietas pārliecināties par tur notiekošo.

Plānots ieteikt pašvaldībām par brīvprātīgā darba dienām. Lai īstenotu šo ideju pašvaldībā notiek "ēnu" dienas, kad pamatskolu, vidusskolu jaunieši piesakās ēnot pašvaldībā strādājošos, bet vajadzētu arī ēnu dienas iedzīvotājiem.

Lauku telpas pozitīvais tēls un pievilcība uzņēmīgu cilvēku vidū

4. Lai veidotu lauku telpas pozitīvu tēlu un tās pievilcību uzņēmīgu cilvēku vidū, nepieciešams:

4.1. Popularizēt savu vietu, tādā veidā kopienā radot vietas vērtības apziņu un veicinot iedzīvotāju identificēšanos ar to. Atbalstīt iniciatīvas iedzīvotāju piederības sajūtas veidošanā un saglabāšanā (kopienu līmenis):

Tiek veicināta pagasta/novada iepazīšana (ekskursijas, pārgājieni, ekspedīcijas) izmainot priekšstatu, ka *pie mums jau nekā nav*, tādējādi ne vien tiek veicināta piederības sajūta, bet arī „mutvārdu” folklorā.

Veicināta vēstures, mantojuma, tradīciju, piederības apziņas veidošanās, liecību (materiālo un nemateriālo) apzināšana, apkopošana, izplatīšana, uzturētas un izveidotas jaunas pagasta / novada tradīcijas (ielas svētki, Kuršķu koniņu dienas u.c.).

Daudzviet norisinās pasākumi vietas piederībai, pulcinot vietējos un ciemiņus u izrādot labumus - novada dienas pēc kārtas visos pagastos, katram dodot iespēju sevi prezentēt, festivāls "Rodam Raunas novadā" katru gadu tiek izvirzīta galvenā nozare -. 2014.gadā – zivis, pasākums "Pagastu diena", kur visi 12 pagasti sabrauc Ventspils pilsētas Brīvdabas muzejā ar saviem rokdarbiem, pagatavotajiem lauku labumiem, u.c., lauku telpu popularizējošiem elementiem, tā izceļot un popularizējot dzīvi laukos, NVO diena sadarbībā ar pašvaldību, pēc labi paveiktajiem darbiem rīkojam "Burziņus", piknikus, ugunsкура zupas aktīvistiem, pasākumi visiem bijušā Talsu rajona iedzīvotājiem, kā vietā tagad ir 4 novadi u.c.

Informācijas izplatīšana – sociālajos tīklos savas biedrības - pagasta sadaļa un jaunumi, informācija vietējos laikrakstos, novada mājas lapās, tiek veidotas filmas par novadu, izdotas vietējo autoru dzejas grāmatas, jaunieši aicināti domāt par novada zīmolu, tematiskā ciema izveide, labo prakšu un stāstu apkopojums, stenda izveides, izstāžu un muzeju veidošana un uzturēšana u.c.

Īstenojot projektus līdztekus konkrētajam mērķim, tiek iesaistīti (gan kā mērķgrupa, gan īstenotāji) dažādi un dažādu paaudžu iedzīvotāji, veicinot saliedētību, pārliecību un pilsoniskās līdzdalību. Organizējot seminārus, konferences, tirdziņus tiek iesaistīta ne tikai pašvaldība, bet arī uzņēmēji un citas biedrības. Izdots katalogs ar teritorijā realizēto projektu sarakstu.

Akcijas un projekti dažādu objektu ierīkošanai un sakārtošanai savā kopienā.

Darbā ar ziedotājiem - uzņēmējiem aicinām atbalstīt vietējās kopienas attīstību.

Novadā noteikta kārtība stipendiju piešķiršanai studējošiem novada jauniešiem novadam nepieciešamās specialitātēs. Atsevišķās pašvaldībās strādā pie uzņēmējdarbības vides uzlabošanas un attīstīšanas novadā dažādām paaudzēm. It īpaši jauniešu vidū, lai viņi paliktu novadā.

biedrība "ARC Svētēji"
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"
biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
biedrība "Mežmuižas Mežrozītes"
Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"
Iecavas sieviešu klubs "Liepas"
Literārā biedrība "Spāre"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
Biedrība "Alūksnes lauku partnerība"
Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"
Biedrība "Kapo"
Biedrība "Kāpnes"
Biedrība "Sateka" un "Bēzu skola"
Biedrība Balvu novada attīstības veicināšanai "Savi"
biedrība pagasta attīstības grupa "Vireši"
Druvienas pagasta attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"
Druvienas pamatskola
Kusas pamatskola

Lauku iedzīvotāju sadarbības apvienība
"Variņi"
Sikšņu pamatskola
Tirzas pagasta attīstības biedrība
Tirzas pamatskola
Beverīnas novada pašvaldība
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"
biedrība "Atrodi laiku sev"
biedrība "Iespēju durvis"
biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas mazpulks"
Fonds "Krustceles"
Nīcgales pamatskola
Raunas novada dome
Valkas novada izglītības pārvalde
Valmieras novada fonds
biedrība "Apes attīstības atbalsta klubs"
Biedrība "Dzērvenīte"
biedrība "Kūzulis"
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
biedrība "Saulrozītes"

biedrība "Stāvais krasts"
biedrība "Zemes bites",
Murmastienes pamatskola
Brāļu Skrindu Atašienes vsk.
Dunavas pamatskola
Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Randenes pamatskola
Salas pamatskola
sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīnš"
biedrība „Skudreņis"
Vārkavas pamatskola,
biedrība "Pūces māja"
Brocēnu novada pašvaldība
biedrība "Saldus Rajona attīstības biedrība"
biedrība "Dzīvotprieks" (Turlavas pagasts)
Turlavas pamatskola
biedrība "Talsu invalīdu biedrība"
biedrība "Talsu rajona partnerība"
biedrība "Vinoga" (Sabīle)
Ventspils novada pašvaldība

Komentāri, ieteikumi:

Atbalstīt jebkuru iniciatīvu par piederības sajūtu, aktīvāk jāpopularizē savā darbība lauku novados.

Vairāk organizēt seminārus, lekcijas iedzīvotāju interesēm.

Jādomā, kā vairāk popularizēt un akcentēt novada kultūru, ģeogrāfiskās īpatnības, mājražojumus, uzņēmējdarbību un kas ir šie produkti.

Nepieciešama LLF palīdzība.

4.2. Apzināt savas vietas tradīcijas, saglabāt tās un radīt jaunas tradīcijas, kas ir izmantojamas uzņēmējdarbībā (kopienu līmenis).

Vairāk kā 50 biedrības norādījušas, ka darbojas šajā jomā. Visbiežāk sastopama sasaite ar tradīciju saglabāšanu un praktizēšanu īstenojot dažādus projektus un organizējot pasākumus, kuri ir svarīgi cilvēkiem un pagastam, tādejādi veicinot piederības sajūtu un tradīciju apzināšanu un kopšanu, atgādinot vietējiem, piesaistot citu teritoriju, arī ārvalstu iedzīvotājus:

- vietējo amatnieku tirdziņš;
- gadskārtu svētku atzīmēšana, turpinot tradīcijas un uzsākot jaunas;
- uz vietējām tradīcijām balstīti pasākumi - seno amatu apgūšana, piemēram, Ķoniņdiena, maija dziedājumi pie krustiņiem u.c.
- meistarklases, nodarbības, kur iespējams apgūt prasmes, iegūt zināšanas par tradicionālo amatniecību, kas var būt pat ierosme un pamats uzņēmējdarbībai (koka izstrādājumu izgatavošana, seno maizes cepēju prasmes, siera siešana, daiļdārzu tradīcijas apzināšana un kopšana u.c.)
- tradīciju skaidrošana un praktizēšana skolā (ārpusklasses nodarbībās, stundās, apzinātas netradicionālo skolu apmācības sistēmas);
- pārrobežu sadarbības projekti par vietējām tradīcijām;
- mantojuma, vēstures izziņāšana, fiksēšana un popularizēšana (muzeja papildināšana, grāmatas izdošana u.c.)

Vairākās vietās seno amata tradīciju saglabāšana un praktizēšana, iekļauta arī vietējā attīstības stratēģijā.

Tiek atbalstīta biedrību, kas saistītas ar vietējo pašdarbību, amatniecību, mājražošanu, veidošana un darbība.

Tiek apzinātas un atbalstītas mazās saimniecības, kas cenšas noturēt laukos un saimniekot, pagasta seno arodu pratēji, rosināt jauno paaudzi arodu pārņemšanai.

Mežs - mūsu bagātība: ogu, sēņu lasīšana un realizēšana.

biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"

biedrība "Dobeles mācību centrs"

biedrība "Interesu klubs "Komenēti" "

Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"

biedrība "Literārā biedrība "Spāre""

Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"

Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri""

Iecavas sieviešu klubs "Liepas"

SIA LLKC, Dobeles nodaļa

SIA LLKC, Tērvetes novads

Biedrība "Alūksnes lauku partnerība"

Biedrība "Kapo"

Biedrība Balvu nobada attīstības veicināšanai "Savi"

Druvienas pagasta attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"

Druvienas pamatskola

Lauku iedzīvotāju sadarbības apvienība "Vairiņi"

Sikšņu pamatskola,

biedrība pagasta attīstības grupa "Vīreši"

Tirzas pagasta attīstības biedrība

Tirzas pamatskola,

biedrība "Kāpnes"

Beverīnas novada pašvaldība

Ozolu pamatskola

Fonds "Krustceles"

Kārķu pamatskola

Nīcgales pamatskola

biedrība "Ciniņis"

biedrība "Iespēju durvis"

biedrība "Kūzulis"

Dunavas pamatskola

Dravnieku pamatskola

Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"

biedrība "Apes attīstības atbalsta klubs"

Salas pamatskola

biedrība "Saulrozītes"

sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīņš"

Naurēnu vidusskolas atbalsta fonds

Ķīmenes palīdzības centrs "Ligzda",

Randenenes pamatskola

biedrība "Dziotpriekš" (Turlavas pagasts)

Turlavas pamatskola

biedrība "Talsu invalīdu biedrība"

biedrība "Talsu rajona partnerība",

biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija"

biedrība "Vīnoga" (Sabīle)

Ventspils novada pašvaldība

Komentāri, ieteikumi:

Labas izredzes attīstīt "piedzēdes tūrismu", jo ārvalstu un arī vietējie tūristi grib iepazīt pieredzi, nevis standartu.

Ir mājražotāju uzplaukums, uz to jāstrādā un tas jāizmanto, jo daudzi kopj tradīcijas, bet nesaskata tur uzņēmējdarbību.

Būtu jāatbalsta skolas, kas šajā jomā dara ļoti lielu darbu.

Vajag LLF palīdzību.

4.3. Popularizēt iespējas darba vietu radīšanai un uzņēmējdarbībai ārpus lielajām pilsētām, piemēram, kopienā esošo resursu popularizēšanas kampaņas, kas parāda kopienas atvērtību uzņēmējdarbībai un nodarbinātībai (kopienu līmenis, novadu līmenis);

Atbalsts dažādu projektu veidā.

Amatniecības darbības iedzīvināšana, mājražotāju interešu klubu organizēšana, tiek popularizētas vietējās saimniecības un amatu iespējas pasākumos, apmācībās skolēniem, vietējiem iedzīvotājiem, tūristiem.

Biznesa ideju laboratorija, praktiskā biznesa darbnīca, apmācības par sociālo uzņēmējdarbību un tiek veikti aprēķini par tās uzsākšanu novadā u.c.

Pieredzes apmaiņas braucieni, iedzīvotājiem ar mērķi popularizēt labus piemērus.

Apkopoti dati un tiek veidota datu bāze par Dobeles un apkārtējo novadu esošajiem mazajiem uzņēmumiem un mājražotājiem.

Tirdziņi (ikdienas, sezonālie, tradīcijas veidošana), izstādes, diskusijas, sevis prezentēšana.

Nodarbinātības veicināšana ar projektu palīdzību (sabiedriskas virtuves izveide, šūšanas kombināts iedzīvotājiem, alternatīvā krīzes centra izveide, izmantojot kopienas resursus ir dota iespēja darboties šuvējai", rokdarbu iemaņu, prasmju apgūšana, kā arī saražotā realizācija).

Pastāvīgi un dažādās auditorijās runāts par attālināto darbu un tā priekšrocībām un iespējām.

Sadarbojoties ar novada nodarbinātības valsts aģentūras filiāles darbiniekiem, tiek meklēti darbinieki vietējiem uzņēmējiem.

Sadarbībā ar LLSA Aucē sieviešu mikrokredītu kustība popularizēta, kā rezultātā īstenoja 4 mikrokredītu grupas.

Tirzas pamatskola, biedrība "Kāpnes"
Tirzas pagasta attīstības biedrība
Biedrība "Kapo"
Biedrība "Kāpnes"
Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"
Druvienas pamatskola,
Druvienas attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"
Biedrība "Kāpnes"
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"

Vijciema pamatskola
Jānis Kauliņš
biedrība "Iespēju durvis"
biedrība "Dzīotprieks" (Turlavas pagasts),
biedrība "Mērsraga invalīdu atbalsta centrs",
biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs",
biedrība "Kūzulis"
Dunavas pamatskola
biedrība "Saulrozītes"

LLKC Madonas nodaļas Varakļānu novads
Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs-
Dzīvo gudri"
biedrība "Mežmuižas Mežrozītes"
Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"
biedrība "AKSO"
biedrība "Dobeles mācību centrs"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
Dobeles novada pašvaldība

Komentāri, ieteikumi:

Būtu labi, ka būtu vienots interneta resurss, kurā šī informācija būtu regulāri atjaunota un brīvi pieejama.

Informēt kopienas iedzīvotājus par uzņēmējdarbības iespējām, galvenais - iedrošināt! Popularizēt iespējas darba vietu radīšanai, jāanalizē labie piemēri, kur mazās teritorijas veiksmīgi attīstās, tad arī valdība vairāk atbalstīs.

Lauksaimniecības uzņēmēji - jaunas darba vietas nelauksaimnieciskajā uzņēmējdarbībā.

RTU notiek projekts, kur tiek apkopota ārvalstu pieredze attālinātā darba izmantošanā ārvalstīs.

Gribētos, bet nesanāk, neizdodas, jāmeklē kāds svešāks cilvēks no malas. Nepietiek cilvēkresursu, kuri būtu gatavi to darīt.

Noteikt katras iestādes kompetences, sadarbības savā starpā, lai ir reāls rezultāts.

Pārāk liela birokrātija, lai radītu jaunas darba vietas.

Gribētos, lai biedrībai būtu vairāk iespējas uzņēmējdarbībai. Atremontējas telpas zupas virtuvei - ēdamzāli nevaram izīrēt, jo nevaram gūt ienākumus.

Biedrība ir ieplānojusi izstrādāt potenciālos izmantošanas veidus vietējam, privātam (nietējiem piederošiem nekustamajam īpašumam (kult. vēst. piemin.) un piedāvās potenciālajiem investoriem.

4.4. Istēnot programmu/iniciatīvu "Iespējamā misija dzīvei un darbam laukos" (kopienų līmenis, nacionālais līmenis):

Biedrības veic dažādas aktivitātes lauku dzīves popularizēšanai, stiprināt viedokli, ka laukos dzīve var būt pilnvērtīga un sekmīga, kopīgi rīkojot talkas, izceļot vietējo skaistumu un neizmantojot iespējas, rīkojot ekskursijas uz citām kopienām pieredzes apmaiņā, īstenojot uzņēmējdarbības projektu un pierādot, ka laukos var nopelnīt ne tikai ar lauksaimniecību, ik gadu bērni un jaunieši apgūst jaunas praktiska darba iemaņas, piemēram, dažādu lauksaimniecības kultūru audzēšanu, mājdzīvnieku kopšanu, veidojot izpratni par saimniekošanu laukos, piedaloties ZM konkursā "Sējējs", atbalstot jaunus uzņēmumus, to veidošanas, iesaistot mājražotājus.

biedrība "ARC Svētāji"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
biedrība "Kūzuls"
biedrība "Saulrožītes"

biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas mazpulks"
Jānis Kauliņš
biedrība "Iespēju durvis"

biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs"

Komentāri, ieteikumi:

Nodoms izveidot demonstrācijas projektu "Augsti tehnoloģisks, moderns birojs lauku sētā".

Šādas programmas īstenošana nepieciešama materiālā bāze - lai piesaistītu jauniešus laukiem, nepieciešams kvalitatīvas izglītības darba vietas, pašnodarbinātības iespējas, kā arī mājokļi un brīvā laika pavadīšanas iespējas. Jārada darba vietas kopienās.

Aktīvāk jādarbojas pašvaldībai, mazinot informācijas trūkumu un nezināšanu.

Jāveido marketinga kampaņa, piemēram, katru nedēļu Panorāmā par kādu ciemu pozitīvs ziņots. Misija dzīvei laukos - pilsētniekiem.

4.5. Veidot dzīves laukos popularizēšanas kampaņu, izceļot lauku telpas un kopienas iespējas (nacionālais līmenis).

Šajā punktā vairāk biedrībām radās ieteikumi, tomēr ap 20 biedrības norādīja uz darbību vietējā mērogā, ko būtu iespējams paplašināt nacionālā mērogā:

- Valsts Lauku tīkla akcija "Laukiem būt";
- Popularizēt laukus skolā un iesaistīt skolēnus un vecākus aktivitātēs;
- konkurss sakoptākā lauku sēta (novada, reģionālā un nacionālā mērogā); izcelt savas teritorijas skaistumu un neizmantojot iespējas (veidot foto, video arhīvu, ko vajadzības gadījumā izmantot, ekskursijas, tūristi, arī starptautiski projekti „Grundtvig projektā esam vienīgais partneris no laukiem. *Prezentējot sevi, izcili apzināties savus plusus un panācām, ka pie mums visi ārzemnieki grib braukt*”);
- jauniešu iesaiste, dzīves iespējas lauku reģionos.

Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
biedrība "Zebrus draugi"
Madonas novada Aronas pag. Biedrība "Aronas pilādzis"
Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"
Tirzas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
Kusas pamatskola

Nīcgales pamatskola
biedrība "Atrodī laiku sev"
biedrība "Kūzuls"
Dravnieku pamatskola
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Brāļu Skrindu Ātašienes vsk.
Murmastienes pag. pārvalde

Salas pamatskola, sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīņš"
Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
biedrība "Talsu rajona partnerība"
biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs"

Komentāri, ieteikumi:

Daudzas biedrības norāda, ka šis ir nozīmīgs un veicams valsts līmenī, kā arī nepieciešama lielāka pašvaldību aktivitātes un iesaiste.

Vislabākā motivācija izvēlei dzīvot laukos var būt tikai dzīves kvalitāte un līmenis.

Ar tradīciju vien cilvēku uz vietas nenoturēs - nepieciešamas reālas darba vietas un pārliecība par ilgtspējīgu attīstību nevis mirkļa uzplaisnījumu, daudzi jaunieši labprāt paliktu dzīvot laukos, bet nav darba vietu. Var jau

censties popularizēt un stāstīt par savu vietu, novadu, bet, ja cilvēks nesaskata attīstības perspektīvu, tad tas tāpat neko nelīdzēs.

Pārdomāt izglītības programmu virzienā no patērētāja uz ražotāju.

Nepieciešamas apmācības šajā jomā, pieredzi, kā sameklēt katrā vietā izcilo, kā pozicionēt ciemu, lauku teritoriju.

Jāveido marketinga kampaņa, piemēram, katru nedēļu Panorāmā par kādu ciemu pozitīvs sižets.

Lauksaimnieku organizācijas to veiksmīgi jau dara pašlaik, piemēram, Jauno Zemnieku klubs rīko vairāku dienu semināru jauniešiem lauksaimniecības popularizēšanai.

Nepieciešams runāt ar uzņēmējiem pilsētās - tiem, kam nav nepieciešams "fizisks" kontakts ar produktu, klientu - par priekšrocībām izvietot darbiniekus un birojus lauku telpā.

Zeme un citi resursi dzīvošanai un darbam

5. Lai sekmētu zemes (resursu) noturēšana savā kopienā (īpašumā), un veicinātu resursu (t.sk. zemes) pieejamību dzīvošanai un darbam laukos, nepieciešams:

5.1. Stiprināt sabiedrības apziņu par zemi (t.sk. citus dabas resursus) kā nozīmīgu resursu (t.sk. globālajā kontekstā) (kopienu līmenis, nacionālais līmenis);

Apziņa tiek stiprināta dažādi:

- informatīvos semināros, diskusijās kopienas iedzīvotājiem;
- kopsapulcēs;
- tikšanās ar pašvaldību pārstāvjiem;
- "Zemes stundas" popularizēšana;
- akcentējam atkritumu šķirošanas ideju;
- aktīva līdzdalība pašvaldības rīkotajos pasākumos;
- rīkojam teritorijas sakopšanas talkas;
- upes dabas lieguma izveidošana publiskā apspriešana;
- dabas takas izveidošana;
- informācijas centra izveide bibliotēkā;
- izmantojam lietotas mantas otrreiz - dažādu priekšmetu, dekorāciju veidošanai;
- organizējam starptautiskus projektus par šo tēmu;
- organizējot konkursu "Sakoptākā sēta", mēs audzinām iedzīvotājus savas zemes, teritorijas sakoptības veicināšanā, un tās lietderīgā izmantošanā ;
- vides izglītības projektus, kuros jaunieši vairāk uzzina un izprot dabas resursu būtību un cilvēka lomu to saglabāšanā. Piedalāmies vides izziņas spēļu konkursos "Izzini vidi", ko organizē IZM VISC, arī ZAAO konkursos;
- skolā tiek stiprināta apziņa par zemi, kā nozīmīgu resursu iesaistoties EKO skolu darbībā un Mamma Daba aktivitātēs.

Esmu pati zemnieku saimniecības īpašniece, uzskatu, ka globāli neko nespēju ietekmēt, bet kopienu līmenī cenšos.

Mūsu pagastā (un tuvākajos pagastos) apziņa par zemi kā vērtību nav jāstiprina, jo zeme ir ļoti liela vērtība, daudzi to vēlas nomāt un pirkt, bet nav, jo visas zemes tiek apstrādātas un izmantotas!

Mūsu pagastā šis jautājums nav aktuāls, jo brīvo zemju nav, ja arī parādās kādas, to nopērk vietējie lielle zemnieki.

biedrība "ARC Svētēji"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
biedrība "Zebrus draugi"

Nīcgales pamatskola

biedrība "Cinītis"

biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas mazpulks"

Biedrība Balvu nobada attīstības veicināšanai "Savi"

Sikšņu pamatskola

biedrība pagasta attīstības grupa "Vireši"

Sikšņu pamatskola

Biedrība "Kāpnes"

Ventspils novada pašvaldība

biedrība "Kūzuls"

Dunavas pamatskola

Dravnieku pamatskola

Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"

biedrība "Zemes bites",

Murmastienes pamatskola

biedrība "Apes attīstības atbalsta klubs"

Komentāri, ieteikumi:

Apziņa par zemi jāstiprina nacionālā līmenī, jo kopienu līmenī mums ir cilvēki ar zemnieka dvēseli, kas novērtē zemi.

Apziņas veidošana, piemēram skolā, ekonomikas, sociālo zinību, ģeogrāfijas un citās stundās runājot par globalizāciju, pārtikas pieprasījuma celšanos utt., runāt ne tikai par Latvijas resursiem, bet jo īpaši svarīgi sākt ar vietējo kopienu - kas mums ir? Ko ar to darām? Ko vēl varam darīt? Kā uzlabot utt. Lepoties ar savu piederību.

Skolai būtu vēlams savs zemes gabals, ko vasarā skolotāji, tehniskie darbinieki un bērni aprūpētu.

Speciālisti var ar nodarbībām par šo tēmu viesoties lauku vidusskolās, tas ieinteresētu jauniešus nepamest laukus. Varbūt var izveidots skolotājiem izmantojama materiālu.

Nesabojāt labu ideju ar pārmērīgiem regulējumiem.

Visos punktos visvairāk uzmanība jāpievērš valsts līmenī, bet iniciatīvai jānāk no apakšas, bez šaubām - latviešiem jābūt saimniekiem savā zemē. Nepieciešams informēt sabiedrību par zemes nozīmīgumu, atstājot to savā īpašumā un tās resursiem.

Ir nepieciešams nodrošināt tādu pieeju no valsts puses, ka vietējiem iedzīvotājiem ir priekšrocības zemes iegādē, piemēram, sakārtot nodokļu sistēmu tā, ka, ja zemi pārdod vietējam nav jāmaksā IIN (pārdevējām); zemi, ko izmanto lauksaimniecībā var pirkt tikai persona, kurai ir lauksaimniecības izglītība un l/s uzņēmums.

Valsts līmenī jāmaina likumdošana lai neiztirgotu lauksaimniecības zemi ārzemniekiem.

5.2. Nodrošināt pašvaldības un valsts zemes / dzīvojamā fonda pieejamību mājokļiem un uzņēmējdarbības attīstībai jaunienācējiem laukos (novadu līmenis, nacionālais līmenis);

Pasākumos tiek apzinātas brīvās/pieejamās zemes un dzīvojamā fonds, kā arī pašvaldību uzņēmēji.

Vairākos novados bez maksas piešķir telpas, kur darboties vietējām biedrībām (ja vien nenodarbojas ar komercdarbību).

SIA LLKC, Dobeles nodaļa
biedrība "Kūzuls"
Dunavas pamatskola

Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Tirzas pamatskola, biedrība "Kāpnes"
Biedrība "Kapo"

Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"
Kusas pamatskola

Komentāri, ieteikumi:

Daudzas biedrības atbalsta, tomēr nezina veidu kā to darīt.

Atsevišķu novadu pārstāvji uzskata, ka šajā jomā nav problēmu, ja tik ir vēlme to darīt.

Jāizstrādā dzīvotspējīga programma, kura nodrošinātu ar attiecīgajiem instrumentiem.

Sakārtot nodokļu sistēmu, kas nodrošina atlaides par zemes izmantošanu.

Pašvaldībai šajā jomā ir maza rīcība, jo lielākā platību daļa pieder privātpašniekiem, bet pašvaldības zemes ir sadrumstalotas (mazi gabaliņi), un ļoti grūti ko pasākt.

Īstenot, līdzdarbojoties ar citām sabiedriskajām organizācijām (lauku sieviešu apvienība, LLF).

Skolai būtu vēlams savs zemes gabals, ko vasarā skolotāji, tehniskie darbinieki un bērni aprūpētu.

Ne tikai jaunienācējiem laukos - vajag arī jau tiem, kas dzīvot laukos, bet "atdalās" no esošās ģimenes, resp., jaunajām ģimenēm laukos.

Piemēram, Kusā, kā arī citviet šī ir problēma, jo nav dzīvokļu fonda, tālab iedzīvotāji paliek dzīvot tuvējās pilsētās.

Alūksnes novada pašvaldība darbojas šajā jomā radot un piedāvājot esošus īpašumus uzņēmējiem.

5.3. Veidot valsts zemes fondu (nacionālais līmenis);

25

2014. gada pavasarī valdība atbalstīja Zemkopības ministrijas (ZM) piedāvāto zemes fonda izveides modeli, uzdodot nacionāla mēroga zemes fonda pārvaldību valsts akciju sabiedrībai „Lauku attīstības fonds” (LAF). Šim nolūkam programmas uzsākšanai paredzēts izmantot LAF pieejamos finanšu līdzekļus desmit miljonu latu apmērā, vienlaikus saglabājot esošo atbalsta instrumentu administrēšanu.

Biedrības atbalsta šo domu, kā arī ir gatavi informatīvi atbalstīt. Zemi primāri Latvijas pilsoņiem!

Iesaka izstrādāt vadlīnijas – kā un kam apsaimniekot.

„Vācu laikos (1941-45) bija likums, ja zemi neapstrādā, tā pārgāja zemes fonda rīcībā, un to varēja dabūt citi. Tā mana vectēva zemi dabūja viņa vecākais dēls.”

Būtu svarīgi piešķirt vai nodrošināt atbalstu jaunienācējiem laukos, jo tādējādi spētu nodrošināt savu resursu lietderīgu un ilgtspējīgu izmantošanu un uzturēšanu

biedrība "Kūzuls"

Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"

5.4. Īstenot nacionālu programmu, kas piešķir grantu vai citādu atbalstu jaunienācējiem laukos (darbam un uzņēmējdarbībai) (nacionālais līmenis).

Ir panākts ka attālinātā darba jēdziens iekļauts Reģionālās attīstības pamatnostādņēs.

Tiek nodrošināta palīdzība jaunienācējiem grantu īstenošanas procesā

Diemžēl pagaidām tikai psiholoģiski un sociāli atbalstam, nevis finansiāli.

biedrība "Interesu klubs "Komenēti"
Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri"
Literārā biedrība "Spāre"
biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
biedrība "Mežmuižas Mežrozītes"
biedrība "Bikstu pensionāru biedrība"

Dobeles pilsēta pensionāru biedrība
Biedrība "Svētelis"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
Jānis Kauliņš
biedrība "Kūzuls"
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"

Komentāri, ieteikumi:

Daudzas biedrības izsaka atbalstu.

Esmu "par", jo arī mans dēls vēlas atgriezties laukos no Rīgas, bet piedāvājums ir vājš.

Šo programmu vajadzētu īstenot ne tikai uz atbalstu jaunienācējiem, bet arī attiecināt uz tiem, kas atgriežas tēva mājās, vai arī nevēlas doties prom. Tas būtu labs stimuls jaunajām ģimenēm, kā arī pilsētnieku ģimenēm dzīvot laukos.

Nedalīt atbalstu programmas pēc reģioniem, jo arī Zemgalē nepieciešams atbalsts nacionālā līmenī gan darbam, gan uzņēmējdarbībai. Veicināt investīcijas arī laukiem, ne tikai lielajām pilsētām.

Līdzdarbojoties ar citām sabiedriskajām organizācijām (lauku sieviešu apvienība, LLF u.c.).

ES atbalsta projekta ietvaros ir.

Programmu izstrāde speciālistiem, ko saskaņo ar juristiem u.c. institūciju pārstāvjiem.

Jāpiemēro Valsts līmenī nodokļu atlaides šiem jaunienācējiem

LLU atbalsta jauno lauksaimnieku uzņēmējdarbības veidošanos.

Pašvaldības rīcībā ir maz fizisku iespēju, kaut kādā veidā ietekmēt zemes tirdzniecību.

Nepieciešama jauna politikas iniciatīva 2014.g., lai attālinātā darba atbalstu iekļautu valsts un pašvaldību reģionālās attīstības finanšu instrumentu sarakstā (ar noteiktu naudas apjomu).

5.5. Sekmēt zemes resursu ilgtspējīgu uzturēšanu un to lietderīgu izmantošanu (visos līmeņos).

Tiek veiktas dažādas darbības:

- ekoskola, kurā caur bērnu tiek izglītota ģimene par zemes resursu ilgtspējīgu uzturēšanu un lietderīgu izmantošanu;
- organizēti pasākumi, kuros tiek runāts par dabas resursu taupīšanu un nepiesārņošanu, par ekoloģisku saimniekošanu;
- mācības lauksaimniekiem;
- sabiedrībai un dabas saglabāšanai nozīmīgu teritoriju labiekārtošanas projektu atbalsta noteikšana stratēģijā, projektu vērtēšanā;
- apsaimniekotas plašas lauksaimniecības teritorijas;
- sakoptas un labiekārtotas vietējās publiskās teritorijas (avotiņa teritorija, ierīkota dzeramā ūdens ņemšanas vieta, atpūtas vieta, alejas ceļa malas, izzāgēti bojātie zari u.c.).

Pašvaldības seko, lai zemes platības novados tiktu pienācīgi apsaimniekotas. Nesakoptām platībām tiek sastādīti administratīvie protokoli uz īpašniekiem.

Pašvaldība iznomā zemi ar izdevīgiem noteikumiem iedzīvotāju iniciatīvām.

To veicina LEADER pieeja.

Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri"
biedrība "ARC Svētēļi"
SIA LLKC, Dobeles nodaļa
biedrība "Kūzuls"
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija"

Beverīnas novada pašvaldība
Raunas novada dome
Sikšņu pamatskola', b-ba pagasta attīstības grupa "Vireši"
Druvienas pagasta attīstības biedrība "Pērlju zvejnieki"
biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"
Tirzas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība

Komentāri, ieteikumi:

ZM ir sagatavojusi likumprojektu, kur zemi (lielāku par 5ha) ļaus iegādāties tikai lauksaimniekiem.

Ja jaunie uzņēmēji - zemnieki sekmīgi darbojas, varētu grantus/kredītus norakstīt, kā tas bija kādus Latvijas brīvvalsts pirmsākumos.

Piešķirt kredītus zemes apstrādei, apmežošanai.

Obligāta plašu iesaiste. to var LLF Līdzdarbojoties ar citām sabiedriskajām organizācijām.

Veikt izpēti par zemes izmantošanu un uzturēšanu.

Vietējo produktu un uzņēmēju sabiedriska atzišana un atbalsts

6. Lai palielinātu **vietējo produktu un vietējo uzņēmēju sabiedrisku atzišanu**, tai skaitā veicinātu **vietējās ekonomikas un vietējo vērtību veidošanos**, un nodrošinātu **finanšu resursus uzņēmējdarbības uzsākšanai**, nepieciešams:

6.1. Informēt un izglītēt sabiedrību par vietējo produktu patēriņu un pievienotās vērtības atgriešanos vietējā kopienā (visos līmeņos);

Biedrības visos novados regulāri īsteno dažādas aktivitātes:

- semināri, izstādes, tirdziņi, mājražotāji, amatniekiem;
- izglītojoši tūrisma pasākumi piesaistot uzņēmējus un mājražotājus;
- regulāri tiek informēta sabiedrība un izglītojami interesenti vietējo augļu- ogu audzētājus un pārstrādātājus;
- vasaras nometnes - papildus ienākumi vietējiem skolotājiem, amatniekiem; mūzikas instrumentu izgatavošana;
- semināri, pieredzes apmaiņas pasākumi ar Latvijas Lauku konsultāciju centru;
- degustācijas;
- katra saimniecība īsteno to individuāli;
- projekti, lai attīstītu mājražošanu, tūrisma, veicināt iedzīvotāju kooperēšanos;
- pārrobežu sadarbības projekti, sadarbībā ar NVO;
- vecāku kopsapulcēs, stundās, ārpusstundu pasākumos stāsta par vietējo produkciju (t.sk. arī skolas piens, skolas auglis);
- ekoskolu programma;
- jau 2 gadu garumā realizējam projektu „vietējo produktu attīstība Vidusbaltijā”;
- stends "Ražots Madonā" vietējo ražotāju produkcija līdz pat Rīgas tirgum;
- Sabīles Mākslas skolas audzēkņu darbu izsoles, kur iegūmumi nonāk skolas rīcībā;
- Salacgrīvas "Zaļā novada" deklarācijas un novada stratēģijas ietvaros darbs pie videi un veselībai draudzīgas pārtikas aprites cikla pārvaldības pašvaldībā;
- lecavas novada produktu daļdārzu tradīciju kopšanai;
- izstādē "Ražots Saldū un Saldus novadā" tiek apkopoti uzņēmēju sniegtie pakalpojumi un produkti;
- vietējo amatnieku tirdziņi Miķeļdienu tirdziņā, Kuršu Ķoniņu dienas pasākumā, Jēkaba Tīrgū Kuldīgā pasākumi ar vietējo amatnieku darbu realizāciju.

biedrība "Jaunpils RAC "Rāti"
lecavas sieviešu klubs "Liepas"
Dobeles novada pašvaldība

Tirzas pamatskola,
biedrība "Kāpnes"

Tirzas pagasta attīstības biedrība
Biedrība "Kapo"

Biedrība "Aronas pīlādzis"

Biedrība "Satēka" un "Bērzu skola"

Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi""

Lauku iedzīvotāju sadarbības apvienība
"Variņi"

Druvienas pamatskola,
Druvienas attīstības biedrība "Pērļu
zvejnieki"

Kusas pamatskola

Biedrība "Alūksnes lauku partnerība"

Kārķu pamatskola

biedrība "Iespēju durvis"

biedrība "Amatas novada attīstības fonds"

Nīcgales pamatskola

Jānis Kauliņš

biedrība "Kūzuls"

Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
biedrība "Apes attīstības atbalsta klubs"

biedrība "Saldus Rajona attīstības
biedrība",

Turlavas pamatskola

biedrība "Talsu rajona partnerība",

biedrība "Vinoga" (Sabīle)

Komentāri, ieteikumi:

Vairākas biedrības ir ieplānojušas veikt dažādus pasākumus, piemēram, organizēt lekcijas un seminārus, lai iedrošinātu vietējos iedzīvotājus kļūt par mājražotājiem, organizēt vietējo tirdziņu, kurā ar precēm mainītos vietējie iedzīvotāji, tādējādi veicinot vietējo patēriņu.

Ieteikumi no citu biedrību pārstāvjiem:

To noteikti vajadzētu darīt. Šādu pieredzi esam novērojuši lauku reģionos Spānijā, Francijā, arī pie mums Ventspilī!

Sagatavot materiālu skolēniem (labi rezultāti programmai "Skolas auglis").

Izveidot skolotājiem audzināšanas stundām izmantojamu pieredzes materiālu (tas var būt arī interneta resurss).

Nepieciešama plašāka informēšana no valsts izstāžu puses, ne tikai noteikt prasības un sodus, bet vairāk informācijas par atbalsta iespējām.

Nepieciešams rast finansējumu šai jomai arī LEADER u.c. programmās.

Nepieciešams plašāk informēt sabiedrību, piemēram, veidot TV raidījumus par savu produkciju, izceļot tās plusus, sakārtot novada mājas lapas saistībā ar vietējo kopienu darbību, produktiem un ražojumiem.

6.2. Popularizēt vietējos ražotājus un vietējos produktus, attīstot īsās piegādes ķēdes, rīkojot vietējos tirdziņus, veidojot vietējo produktu atzišanas un atpazīstamības atbalsta sistēmas, popularizējot vietējos produktus un ražotājus pašvaldību u.c. noteiktai teritorijai piesaistītu organizāciju mājas lapās (visos līmeņos);

Aktivitāte tiek īstenota gandrīz simts pārstāvju biedrībās:

- mutiski tiek uzslavēti un ieteikti vietējie produkti, paši biedrību pārstāvji tos iegādājas;
- tirdziņu organizēšana (dota iespēja tirgoties lielāku pasākumu ietvaros, ikmēneša/tradicionāli amatnieku, zaļie tirdziņi);
- izstādes, degustācijas un stendi dažādos pasākumos, popularizējot vietējos produktus un ražotājus;
- vietējie produkti tiek izmantoti kā prezentāciju materiāls;
- vietējās produkcijas izmantošana skolas kopgaldā, programmas *Skolas piens*, *Skolas auglis*;
- informatīvi pasākumi un lekcijas par bioloģisko produktu audzēšanu, veselīga uztura mācības, sarunas par īsās piegādes ķēdes veidošanu ar visiem spēlētājiem u.c.;
- dažādos projektos tiek popularizēts plašākai publikai (LV un ārvalstīs) vietējo uzņēmēju veikums, labas prakses piemēri, kā arī vietējā līmenī popularizēta mājražošana, tūrisms, lai veicinātu iedzīvotāju kooperēšanos;
- kopīga mājas lapa par vietējiem ražotājiem;
- aktivitātes, identificējot/izveidojot kur realizēt saražoto produkciju – veikaliņi, stendi, tiešās pirkšanas pulciņi.

Kā nozīmīga problēma norādīta zemā pirkspēja tirdziņos.

SIA LLKC, Tērvetes novads

Dobeles sieviešu interešu klubs "Dziedra"

SIA LLKC, Dobeles nodaļa

Dobeles novada pašvaldība

biedrība "Apes attīstības atbalsta klubs"

Biedrība "Dzērvenīte"

biedrība "Kūzuls"

Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"

biedrība "Saulrozītes"

Dravnieku pamatskola

Dunavas pamatskola

Lauku sieviešu klubs "Dore"

Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds

Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"

sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīņš"

Salas pamatskola

Biedrība "Aronas pīlādzis"

Biedrība "Kapo"

Biedrība "Kāpnes"

Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"

Biedrība Balvu nobada attīstības veicināšanai "Savi"

Druvienas attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"

Druvienas pamatskola

Gulbenes novada Tīrzas pagasta pārvalde

Kusas pamatskola

Sikšņu pamatskola

Tīrzas pagasta attīstības biedrība

Ozolu pamatskola

Siguldas tiešās pirkšanas pulciņš

Kārķu pamatskola

Nīcgales pamatskola

biedrība "Cinītis"

biedrība "Atrodi laiku sev"

Vijciema pamatskola

Raunas novada dome

biedrība "Dzīvotprieks" (Turlavas pagasts),

biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs

biedrība "Tautas Lietiškās mākslas studija

"Kurši"

biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa

asociācija",

Brocēnu novada pašvaldība,

Turlavas pamatskola,

Ieteikumi, rekomendācijas:

Sagatavot materiālu skolēniem (labi rezultāti programmai "Skolas auglis")

Popularizēt produktus varētu labāk, ja ražotāji būtu apvienojušies kooperatīvos.

Atbalstīt katru zaļo stūrīti, kas nodarbojas ar jebkādu bioloģiskās lauksaimniecības darbību.

Lielākai sadarbībai jābūt VRG ar ražotājiem, iespējams kāda "pārtikas groza" izveidošana.

Izveidot interaktīvu Latvijas karti, kurā būtu redzama kopaina (informāciju par vietējiem produktiem, to ražošanu utt.), kas ļautu Latvijas apceļotājam (sevišķi, ja tas ir ārzemnieks) vienuviet redzēt vietējās bagātības. Jāsaista ar vietējo tūrismu ("gardēžu tūrisms").

Skolās, pansionātos, citviet ēdināšanā pirkt tikai pašu ražoto nevis importēto.

Problēmas, viedokļi:

Nepieciešams finansējums to aktivitāšu noorganizēšanai.

Visu sarežģī augstās prasības. Mēģinājumos organizēt tirgu, kad ierodas VID, visiem tirgotājiem "astes nolaižas".

6.3. Īstenot bioloģisko produktu vietējā patēriņa veicināšanas pasākumus (pircēju izglītošana, regulējumi, kas rada ekonomiskus labumus vietējam patēriņam) (visos līmeņos):

Informatīvi pasākumi un lekcijas par bioloģisko produktu audzēšanu, programma „Skolas auglis”, veselīga uztura mācības, pavārmāksla (sieri, putras, garšvielas u.c.).

Tiešās pirkšanas pulciņi, tiek meklētas un izmantotas iespējas vietējā produkta realizācijas iespējas (tirdziņus vietēja, reģionālā mērogā, kooperatīvus u.c.).

Mājas lapa ar informāciju par vietējiem ražotājiem.

Salacgrīvas "Zaļā novada" deklarācijas un novada stratēģijas ietvaros darbs pie videi un veselībai draudzīgas pārtikas aprites cikla pārvaldības pašvaldībā.

Tirzas pagasta attīstības biedrība
biedrība "Aronas pīlādzis"
Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"
biedrība "Dzīvotprieks"
Siguldas tiešās pirkšanas pulciņš
Nīcgales pamatskola

biedrība "Amatas novada attīstības
fonds"
biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas
mazpulks"
Jānis Kauliņš

biedrība "Kūzuls"
Dunavas pamatskola
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
LLKC Madonas nodaļas Varakļānu
novads

Komentāri, ieteikumi:

Popularizēšana:

- Visiedarbīgākie ir pasākumi tieši uz vietām veikalos, tirgos u.tml. Veidot reklāmas pasākumus, zibakcijas, iesaistot jauniešus;
- Izveidot izglītojošus TV un radio raidījumus, kas vairāk popularizētu vietējo ražotāju produktu kvalitāti, salīdzinot ar ievesto;
- Pašvaldībām popularizēt bioloģisko produktu veicinošus pasākumus.

Veidot speciālus tirdziņus novados, kas paredzēti bioloģiskai pārtikai.

Bioloģiskajiem lauksaimniekiem jāveido sava pārstrāde un kooperācija.

Ieviest bargu sodu sistēmu par svešu produktu tirgošanu zem nacionālas (reģionālas) izkārtnes. Apstiprināt vienotu apzīmējumu (karotīte, lapiņa u.tml.)

Bioloģiskie zemnieki nelabprāt atsauca šiem pasākumiem.

6.4. Veicināt sociālās uzņēmējdarbības attīstību, tādējādi sekmējot vietējo resursu un vērtību radīšanu kopienā (visos līmeņos).

Vairākās vietās ir uzsāktas sociālās uzņēmējdarbības aktivitātes vai tiek apzinātas iespējas un attīstīt sociālās uzņēmējdarbības ideju, citviet ir izveidota un tiek atbalstīta krājizdevu sabiedrība, atbalstīti šāda veida LEADER projekti.

Amatu centrā tiek piedāvāta iespēja iedzīvotājiem apgūt dažādas amatu prasmes, kas pēc tam pārāug uzņēmējdarbībā.

Daudzas Siguldas tiešās pirkšanas pulciņam ir ideja veidot bio pārtikas kooperatīvo bezpeļņas veikalīņu, kas daļēji darbotos vēl joprojām uz brīvprātīgu darbu.

Veicināta biedrības "Sabiles amatnieku centrs" darbība un atpazīstamība.

Vairāku biedrību teritorijās tiek organizēti kursi sadarbībā ar apmācības mājražotājiem, LLKC "Bioloģiskās saimniekošanas metodes", dažādi citi semināri, apmācības, pieredzes apmaiņas braucieni. Praktisko nodarbību ciklā iegūto zināšanu un apgūto prasmju tālāka izmantošana uzņēmējdarbības uzsākšanai, tiek rakstīti projekti, lai attīstītu mājražošanu, tūrismu, veicināt iedzīvotāju kooperēšanos.

biedrība "Interesu klubs "Komenēti" "

Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri"

Literārā biedrība "Spāre"

Biedrība "Jaunpils RAC "Rati""

Biedrība Balvu nobada attīstības veicināšanai "Savi"

Tirzas pagasta attīstības biedrība

Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"

Druvienas pamatskola,

Druvienas attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"

Siguldas tiešās pirkšanas pulciņš

biedrība "Iespēju durvis"

biedrība "Amatas novada attīstības fonds"

biedrība "Talsu rajona partnerība"

biedrība "Vīnoga"

biedrība "Kūzulis"

Asares pamatskola

Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"

Komentāri, ieteikumi:

Vairāk kā 5 biedrības izsaka atbalstu, savukārt citas biedrības pārstāvji izsaka vēlmi uzzināt, kur var atrast informāciju par sociālo uzņēmējdarbību un citu kopienu pieredzi tajā, jo nezina savas iespējas šajā jomā.

Tas nav atkarīgs no biedrības aktivitātēm, bet no katra individuālas vēlmes.

Nepieciešamas sakārtot likumdošanu par sociālo uzņēmējdarbību.

VRG izslēgta no daudzām finansējuma programmām.

6.5. Veicināt krājaizdevu sabiedrību un kooperatīvu veidošanos, īpašu uzmanību pievēršot pašvaldību aktīvai līdzdalībai ideju radīšanas un attīstības procesos (visos līmeņos);

Izveidota Latvijas Krājaizdevu apvienība (LKA), izstrādāti visi nepieciešamie dokumenti KKS veidošanai. Notiek prezentācijas Latvijas reģionos.

Tirzā pastāv Tirzas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība ar pārvaldes atbalstu.

Vairākās vietās tiek veicināta kooperatīvu veidošanās, lai biedri uzmundrinātu viens otru.

Sadarbībā ar Beverīnas novada pašvaldību attīstības plānošanas procesā, vietējo ražotāju kooperācija ir būtisks vietējās stratēģijas elements.

Siguldas tiešās pirkšanas pulciņam ir ideja veidot bio pārtikas kooperatīvo bezpeļņas veikalīņu, kas daļēji darbotos vēl joprojām uz brīvprātīgu darbu.

SIA LLKC, Tērvetes novads

SIA LLKC, Dobeles nodaļa

Biedrība "Aronas pīlādzis"

Tirzas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība

Siguldas tiešās pirkšanas pulciņš

Jānis Kauliņš

Pūņu Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība

Komentāri, ieteikumi:

Izveidot loģisku krājaizdevumu sabiedrību normatīvo bāzi.

Kooperatīvu veidošanā jāiesaista pašvaldības.

Sabiedrībā jau ir bailes no kredītsaistību jūga. Katra individuāla pieeja šī jautājuma risināšanai.

Iesniedzot priekšlikumus kompetentām iestādēm.

6.6. Veicināt izpratni par radošās ekonomikas nozīmi mūsdienu reģionālai attīstībai, kur būtiska ir IKT izmantošana saimnieciskās darbības veikšanai - darbs ir tur, kur es dzīvoju, piemēram, attālinātais darbs (visos līmeņos).

Daudzviet tiek darīts, veicot brīvprātīgo darbu senioru un pirmspensijas cilvēku apmācīšanā darbam ar IKT, arī IKT izmantošanas iespējām uzņēmējdarbības vadībā, organizējot regulāras ikmēneša uzņēmēju pēcpusdienas, nodarbības par radošo ekonomiku un inovācijām sadarbībā ar pašvaldību, stāsta par labās prakses piemēriem, arī pieaicinot lektoros un uzņēmējus.

Vairākās vietās esot attālinātā darba veicēji.

Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"
Biedrība Balvu nobada attīstības veicināšanai "Savi"
biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
Dobeles novada pašvaldība

Komentāri, ieteikumi:

RTU notiek projekts "Micropol".

Eiropas Komisija rosina Latvijai attīstīt šādas iespējas.

Izpratne ir, taču potenciālā jeb dzimtajā mājvietā netiek piedāvāt kvalitatīva, stabila interneta pieeja, lai es savu darbu darītu laukos. Nepieciešamas vienlīdzīgas iespējas visiem un visur!

Šis jādara skolām vietējā ranga konsultantiem mūžizglītības pasākumiem.

6.7. Pašvaldībām dot iespēju līdzfinansēt uzņēmējdarbības attīstības iniciatīvas (konkursi, balvas, ideju konkursi, konsultatīvais atbalsts), kā arī sekmēt uzņēmējdarbību veicinošas infrastruktūras attīstību mazpilsētu un lauku teritorijās (novadu līmenis, nacionālais līmenis);

Pašvaldība sniedz atbalstu konsultāciju sniegšanai uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai

Ventspils novada pašvaldība 2013.g. organizēja projektu konkursu "Mēs savā novadā" ar mērķi atbalstīt jau darbojošos uzņēmumus vai palīdzēt uzsākt uzņēmējdarbību ar atbalstu līdz 500 Ls. 2013.g. pieteicās 12 uzņēmēji un visi tika atbalstīti. Plānots, ka šo iniciatīvu 2014.g. turpināsim.

Gulbenes novada pašvaldība organizē konkursu jaunajiem (vecumā līdz 30) - topošajiem uzņēmējiem, arī Madonas novadā katru gadu izsludina jauno uzņēmēja konkursu, kur atbalsta fonds līdz 3000 LVL.

Vēl četru novadu pārstāvji uzslavē savu pašvaldību – šis punkts tiek risināts.

Citviet ir atbalstīts projekts par publiskā interneta punkta izveidi pilsētā, kas būs pieejams visiem uzņēmējiem un iedzīvotājiem.

SIA LLKC, Dobeles nodaļa
Dobeles novada pašvaldība
Biedrība "Kapo"
Biedrība "Aronas pīlādzis"
Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"
Kusas pamatskola

Biedrība "Alūksnes lauku partnerība"
Dravnieku pamatskola
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Salas pamatskola
sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdiņš"
Ventspils novada pašvaldība

Komentāri, ieteikumi:

Daudzi izsaka vēlmi pēc šādas aktivitātes savā novadā, jo ir dzirdējuši par norisēm citviet. Ieteikums pašvaldībām atbalstīt vairāk arī savas novada NVO, izceļot paveikto publiski.

Pašvaldību daudzas iniciatīvas tiešāk apstājas pie finansējuma neesamības vai arī tā ieguves ierobežojumiem

Pašvaldībām rast iespēju pieaicināt ar darba nodrošinājumu saviem jauniešiem pēc augstskolas beigšanas.

Pašvaldībām nodrošināt konsultāciju iespējas un organizēt konkursus.

Visos līmeņos, izveidojot investīciju sistēmu "Pašiem sev". Lai dzīvo valsts kapitālisms.

6.8. Piemērot nodokļu atlaides pirmajos uzņēmuma darbības gados, t.sk., teritorijās, kurās nav dabīgi veidojušies labvēlīgi nosacījumi uzņēmējdarbības attīstībai (novadu līmenis, nacionālais līmenis);

biedrība "Interesu klubs "Komenēti" "
Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri"
Literārā biedrība "Spāre"
Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
biedrība "Mežmuižas Mežrozītes"
Bikstu pensionāru biedrība
Dobeles pilsēta pensionāru biedrība
Biedrība "Svētelis"

Komentāri, ieteikumi:

Vairāk kā 15 biedrības izsaka atbalstu.

Nodokļu atlaides pirmkārt jau jauniem uzņēmumiem, tajā skaitā ģimeņu saimniecībām ļoti nepieciešami .

Lai attīstītos jauns uzņēmums laukos ir ļoti būtiskas nodokļu atlaides gan no pašvaldības, gan no valsts.

Nepieciešams definēt parametrus, izslēgt attiecīgas preču grupas, vienkāršot atskaites un dot minimāli 2 gadu nodokļu brīvdienas.

Ar nodokļiem būs problēmas, jo pašvaldībām tikai NĪN, drīzāk tas varētu būt subsīdijas uzņēmumu veidošanai, atalgojumam.

Tagad būtu aktuāli, paust iebildumus plānotajām mikrouzņēmēju nodokļu paaugstinājumam.

Iesniedzot priekšlikumus kompetentām iestādēm.

Varētu uzdrošināties sākt darbību! Tas stimulētu nenobīties un finansiāli.

Ne tikai pirmajos gados, bet vispār.

6.9. Īstenot nacionālas programmas finanšu resursu pieejamībai biznesa uzsākšanai (riskā kapitāls, sēklas finansējums, ko tradicionāli nefinansē bankas u.tml.);

Komentāri, ieteikumi:

Vairāk kā 10 biedrības izceļ šī punkta nozīmīgumu.

Plānots piedāvāt potenciālajiem uzņēmējiem ciemā telpas bez maksas (maksājot tikai komunālos) - savas uzņēmējdarbības uzsākšanai, tādējādi sekmējot uzņēmējdarbību un radot darba vietas vietējiem iedzīvotājiem.

Piemērot nodokļu atlaides pirmajos uzņēmuma darbības gados

Vajadzīga "skaļāka balss" no lauku reģioniem, jo ministrijām dažkārt trūkst ideju.

Finanšu resursu pieejamība.

6.10. Sekmēt publisko finanšu instrumentu pieejamību uzņēmējdarbībai, neveidojot papildus ierobežojumus (līdzfinansējuma likmes u.tml.) (nacionālais līmenis);

Pūņu Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
Tirzas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība

Komentāri, ieteikumi:

Ir jau izstrādāti un iesniegti FM priekšlikumi.

Interesanta, bet sensibla lieta. Šeit gan jābūt skaidrībai par izlietojuma kritērijiem.

Finanšu pieejamība uzņēmējdarbībai.

Tiek izsniegti nelieli kredīti (līdz 500 LVL) uzņēmējdarbības veicināšanai. Izmanto piemēram, kursu maksai, licences nokārtošanai, minerālmēslu iegādei utt.

Vajadzīga "skaļāka balss" no lauku reģioniem, jo ministrijām dažkārt trūkst ideju.

6.11. Mazināt administratīvo slogu jauniešiem, optimizējot veicamo kontroles institūciju darbību (vienas pieturas princips), lielāku uzmanību pievēršot kontrolējošo institūciju konsultatīvo un izglītojošo funkciju veikšanai darbā ar jauniešiem un topošajiem uzņēmējiem (nacionālais līmenis);

Komentāri, ieteikumi:

Valsts līmenī mazināt administratīvo slogu jauniešiem, lielāko uzmanību pievēršot izglītošanas funkciju veikšanai. Bieži vien administratīvais skolas un pārmērīgās kontrolējošo iestāžu prasības ir tās, kas labas idejas nogalina tikko dzimušas. Daudzi jaunie cilvēki baidās uzsākt uzņēmējdarbību, jo ir liels administratīvais slogs

Samazināt kontrolējošo slogu.

Projektu atskaites NVO padarīt vienkāršākas, saprotamākas.

Iesniegt priekšlikumus kompetentām iestādēm.

VID sola to darīt.

Finansējums attīstības iniciatīvām

7. Lai sekmētu kopienu **attīstības iniciatīvām** nepieciešamā **finansējuma piesaisti**, nepieciešams:

7.1. Rast izpratni, ka sabiedriskais finansējums jāiegulda tādā infrastruktūrā, kas ir pamatota ar iedzīvotāju vajadzībām un nerada papildus slogu infrastruktūras uzturēšanā, kā arī tiek papildināta ar atbalstu kopienu iniciatīvām (novadu līmenis);

Vairāk kā 10 biedrības regulāri apzina iedzīvotāju vēlmes un vajadzības dažādos veidos, piemēram, organizējot iedzīvotāju forumus, seminārus, informatīvās dienas, diskusijas, aptaujas un forumus, SIF un LEADER projektu pieteikumu rakstīšanas procesā apzinot nepieciešamo.

Atsevišķas biedrības organizē regulāras pārrunas ar pašvaldību un citām iestādēm, institūcijām, piemēram VAS.

Lauku skolu iesaistīšanās pārmaiņu skolu projektā ir pierādījums kopienu skolas materiālās bāzes un kopienas cilvēkresursu izmantošanā.

Sadarbībā ar pašvaldību un citām institūcijām rakstīsim vietējās attīstības stratēģiju, kurā šis jautājums būs iekļauts.

Talsos notikusi cīņa, lai būtu normām atbilstošas invalīdu auto stāvvietas un izbraucami krustojumi ratiņniekiem, savukārt kamēr Riebiņos šādus projektus ļoti atbalstot, atsevišķi dalībnieki ir ielānojuši biedrību, lai varētu uzsākt dažādu projektu īstenošanu.

biedrība "Mežmuižas Mežrozītes
SIA LLC, Dobeles nodaļa
Tirzas pamatskola, biedrība "Kāpnes"
Sikšņu pamatskola
biedrība pagasta attīstības grupa "Vireši"
Druvienas pagasta attīstības biedrība
"Pēņu zvejnieki"
Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"
Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"

Lauku iedzīvotāju sadarbības apvienība
"Variņi"
Sikšņu pamatskola
Druvienas pamatskola
Valkas novada izglītības pārvalde
Vijciema pamatskola
biedrība "Talsu invalīdu biedrība"
biedrība "Talsu rajona partnerība"

Asares pamatskola
Dravnieku pamatskola
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Lauku sieviešu klubs "Dore"
Biedrība "Dzērvenīte"
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"

Komentāri, ieteikumi:

Daudzi izsaka atbalstu šī jautājuma aktualizēšanai.

Jāpārliecina sabiedrība, ka izglītots un kulturāls sabiedrības loceklis ir lielākā vērtība.

Mazajās NVO pagastos jāveicina savstarpējā sadarbība.

Ne reti LAD (domājams – LEADER pieejas finansējuma) projekti tiek pakārtoti pašvaldības vajadzībām, neveicot iedzīvotāju viedokļa izziņāšanu.

Jākoncentrē pakalpojumi mazos centros, taču "nepārspīlējot" ar telpām - lai visu dienu tiek izmantotas. Piemēram, bankas pakalpojumi 10-12, pēc tam uzņēmējdarbības konsultants u.t.t.

Diemžēl daudzas iniciatīvas pie tā arī apstājas, ka attiecīgai problēmas atrisināšanai finansējums nav paredzēts.

Pašvaldības līdzfinansējums kopienu atbalstam - skolu iniciatīvām.

Pašvaldībai būtu jābūt naudai, lai segtu NVO - uzturēšanas (daļējas) izmaksas (vēstulēm, benzīnam u.t.t.)

7.2. Sadarbībā ar pašvaldībām definēt, kas ir lauku teritorija. Projektiem, kas tiek īstenoti lauku teritorijās izveidot papildus ieguvumu sistēmu, kas ļaus nekonzentrēties tikai uz pašvaldību centriem (nacionālais līmenis):

Vairākos novados ir īstenoti projekti, kurus īsteno tieši lauku teritorijās vai mazos ciemos un tie kalpo kā labās prakses piemēri. Pastāvīgi tiek darīts formālā teritorijas telpiskās un attīstības plānošanas procesā.

LEADER programmas projektos vērtēšanas procesā lielu atbalstu saņem tie, kas tālāk no centra.

Biedrība "Kapo"
Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"
Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"
Jānis Kauliņš

Dravnieku pamatskola
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Salas pamatskola
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
biedrība "Talsu rajona partnerība"

Komentāri, ieteikumi:

Svarīgs jautājums, rakstot stratēģiju nākamajā periodā. Arī Eiropas Komisija uzsver nepieciešamību piedāvāt atbalstu mazāk attīstītām pašvaldībām, taču vajadzīgas inovatīvas idejas!

Ir jāprecizē 9+21 tiešā darbības teritorija, kā arī jānosaka, ko šo teritoriju lauku teritorijas saņem no ES finanšu instrumentiem. Patlaban ir bažas, ka arī šo teritoriju lauku paliks bez atbalsta. Lauku teritoriju vispusīga attīstība.

Paredzēt lielāku līdzfinansējumu tiem projektiem, kuros realizē tālāk no pašvaldību centriem .

Biedrībai un jebkuram cilvēkam ir iespēja izteikt savu viedokli, bet ir pārāk mazas iespējas to īstenot, jo daudzas lietas nosaka valsts politika.

Daudzi dalībnieki izsaka atbalstu un nozīmi strādāt ar šo jautājumu valsts līmenī. Atsevišķi cilvēki izsaka apņemšanos šo jautājumu pārrunāt ar novada pašvaldības ļaudīm.

Aktuāla ir sakārtota infrastruktūra (sakārtoti ceļi, satiksme u.c.) arī mazajās lauku apdzīvotajās vietās.

7.3. Projektiem, kas tiek īstenoti izmantojot LEADER pieeju, paredzēt ES finansējumu gan maza apjoma infrastruktūrai, gan aktivitāšu saturiskajam nodrošinājumam un projektu administrēšanai (nacionālais līmenis).

Tiek izteikts atbalsts šo finansējuma attīstības iniciatīvām, daudzas biedrības jau ir saņēmušas LEADER projektus (tautas nama rekonstrukcija, telpas jauniešu centram, veselības istaba pansionātā, sporta laukuma izveide u.c.)

Pietrūkst līdzekļu tieši saturiskajam nodrošinājumam, jo projekti ir realizēti, bet trūkst tiešas darbības, pulciņiem, mācībām, semināriem

Saldus novada pašvaldības projektu fondā iespējams iesniegt projektus, kas paredz finansējumu arī aktivitāšu saturiskajam nodrošinājumam, ja kāda NVO jau piesaistījusi finansējumu ar LEADER pieeju.

Gaidu to mirkli, kad es kā biedrības vadītāja un projekta īstenotāja drīkstēšu saņemt atalgojumu par padarīto darbu. Līdz šim es to nevaru, LAD neatļauj!!!

Tiek sniegta informācija un konsultācijas novada uzņēmējiem par iespējām rakstīt projektus un piesaistīt līdzekļus izmantojot LEADER programmu. Par VRG līdzekļiem tiek organizētas apmācības, kas ir tieši saistītas ar uzņēmējdarbību.

LEADER pieeja periodā 2007-2031 ļāva ieguldīt mazās infrastruktūras attīstībai.

Silskņu pamatskola, b-ba pagasta attīstības grupa "Vīreši"
Biedrība "Sateka" un "Bēzru skola"
Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"
Biedrība "Alūksnes lauku partnerība"
Brocēnu novada pašvaldība
biedrība "Saldus Rajona attīstības biedrība"

Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Lauku sieviešu klubs "Dore"
Biedrība "Dzērvenīte"
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
LLKC Madonas nodaļas Varakļānu novads

Komentāri, ieteikumi:

Nepieciešami elastīgāki nosacījumi, lai īstenotu sekmīgāk projektus.

ES finansējuma pieeja maza apjoma infrastruktūrai, kā arī turpināt LEADER pieejas attīstību – strādāt, lai varētu izmainīt nākamajā periodā, daudzi izsaka priekšlikumu projektiem paredzēt kaut nelielu atbalstu finansējumu administrēšanai, arī saturiskajam nodrošinājumam.

Projektu administrēšana nav viegls darbs un tas ir jādara cilvēkam ar pietiekamām kompetencēm un zināšanām. Šādu cilvēku nav viegli piesaistīt lauku reģionā, līdz ar to finansējums projektu administrēšanai būtu lielisks atbalsts.

Jāsāk lietderīgi izmantot infrastruktūra un aprīkojums, kas sagādāts pagājušajā plānošanas periodā, jāpiepilda tas ar saturu.

Tādas mazas struktūrvienības kā mazpulki novados reāli LEADER finansējumu nevar iegūt, jo vienmēr atrodas kāds lielāks, spēcīgāks, kam "vairāk" vajag.

Krājaizdevu sabiedrības tiek pielīdzinātas bankām, kaut darbības jēga pavisam cita. Līdz ar to nav nekādu projektu un aktivitāšu tīri kā krājaizdevu sabiedrībai (apvienojoties ar citiem var mēģināt).

Mācīšanās mūža garumā

8. Lai sekmētu kopienu mācīšanās procesus mūža garumā, nepieciešams:

8.1. Īstenot aktivitātes, kurās iedzīvotāji (īpaši bērni un jaunieši), var iepazīt un „izmēģināt” dažādas profesijas kopienā (kopienu līmenis);

Tiek veiktas dažādas aktivitātes mācību iestādēs (dzīves skola, sociālā prakse, arodu dienas, interešu izglītības nodarbības), publiskos pasākumos (dažādu profesijas, amatus, gūt praktiskas iemaņas) un organizētas ēnu dienas, pieredzes apmaiņas pasākumi un semināri, iesaistot vietējos uzņēmējus – gan aicinot pie mērķgrupas, gan dodoties pie viņiem, kā arī radot īstermiņa darba vietas. Daudzviet šīs aktivitātes realizāciju uzņēmušies mazpulcēni.

Daudzviet tiek piedāvāta iespēja veikt karjeras testu. Atsevišķās vietās aktivitātēs iesaistītas vairākas paaudzes.

Ir arī retāk sastopami piemēri - semināru cikls jauniešiem - jauniešiem. Jaunieši stāsta par to, kādu profesiju mācās, vai ir ieguvis, lai absolventi varētu vieglāk izvēlēties, ko mācīties tālāk; ekoskola izveidojusi augļu dārzu un bišu dravu ļaujot skolēniem praktiski darboties.

Jauniešu aktivitāti šajā jomā aktivizē arī organizējot dažādus konkursus, kam tiek piesaistīti līdzekļi un publicitāte, lai arī tie, kas tiešā veidā nav iesaistīti uzzina par šīm aktivitātēm.

Literārā biedrība "Spāre"
SIA LLKC, Tērvetes novads
biedrība "ARC Svētēji"

Tirzas pamatskola,
biedrība "Kāpnes"
Biedrība Balvu nobada attīstības veicināšanai
"Savi"

Tirzas pagasta attīstības biedrība
Biedrība "Kapo"
Druvienas pagasta attīstības biedrība "Pērļu
zvejnieki"

Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"
Gulbenes novada Tirzas pagasta pārvalde
Druvienas pamatskola
Biedrība "Alūksnes lauku partnerība"

Valkas novada izglītības pārvalde
Kārķu pamatskola
Valmieras novada fonds
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"

Nīcgales pamatskola
biedrība "Cinišis"
biedrība "Iespēju durvis"
biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas
mazpulks"
Jānis Kauliņš
biedrība "Kūzuls"
Dunavas pamatskola
Asares pamatskola
Dunavas pamatskola
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Lauku sieviešu klubs "Dore"

biedrība "Saulrozītes"
Salas pamatskola,
sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīņš"
Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Vārkavas pamatskola,
biedrība "Pūces māja"
biedrība "Talsu lauksaimnieku apvienība"
Brocēnu novada pašvaldība,
biedrība "Saldus Rajona attīstības biedrība",
Turlavas pamatskola,
biedrība "Talsu rajona partnerība",
biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija",
biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs",
biedrība "Tautas Lietiškās mākslas studija
"Kurši",
Ventpils novada pašvaldība

Komentāri, ieteikumi:

Vairākas biedrības izteikušas vēlmi darboties vai jau ieplānojušas šāda veida aktivitātes.

Tiek ieteikts attīstīt uzņēmējdarbības aktivitātes jauniešiem skolās, jauniešu centros, inkubatoros, kā arī vest bērnus un jauniešus pie veiksmīgiem uzņēmējiem, lai redz, ka arī laukos var labi dzīvot un nopelnīt. Tiek ierosinātas ēnu dienas, savukārt tie, kas jau praktizē ēnu dienas ierosina arī praktiskās darbošanās iespējas, piemēram, projektu nedēļas laikā vai dodot jauniešiem darbus kādā noteiktā jomā, citi norāda, ka būtu nepieciešams paredzēt finansējumu šai aktivitātei un jāmeklē vietējie uzņēmēji, ar kuriem sadarboties šo varētu īstenot.

Tiek rekomendēta arī bijušo absolventu un audzēkņu dalīšanās pieredzē.

Kāds dalībnieks nav dzirdējis par šādu pasākumu noris Latvijā, kāds cits uzskata, ka to nebūtu iespējams realizēt lauku teritorijās. Tiek izteiktas arī bažas par resursu trūkumu: „Atbalstu, bet vai nebūs tā, ka kopienā varēs izmēģināt skolotāja un kokgriezēja profesijas?”

8.2. Attīstīt dažādu prasmju apguves darbnīcas, kas tiek īstenotas uz vietējo skolu bāzes (kopienu līmenis, novadu līmenis);

Vairāk kā 30 dalībnieki norāda šīs aktivitātes norisi savā darbības teritorijā. Dažādu amatu prasmju pulciņi, piemēram, datorapmācības, darbs ar koku, rokdarbi, māksla, kulinārija, aušana, šūšana, kokapstrāde, floristika, dejas, teātris, dārkopība, jaunsargi, vokālās nodarbības, psiholoģija, projektu rakstīšana, foto darbnīcas, svešvalodu apguve, dzīvesdziņas stundas, finanšu resursu plānošana, masāžas apmācības, praktiskas iemaņas un teorētiskas zināšanas, no kurām daudzas tiek īstenotas SFL projekta „Pārmaiņu iespējas skolām” ietvaros, kā arī mazpulku aktivitātes.

Lielisks piemērs prasmju apguvei ir šūšanas darbnīcas izveide LEADER projektu ietvaros piesaistot ES finansējumu, kurā tiek iesaistīti jaunieši, kas ieguvuši atbilstošu izglītību.

biedrība "Aronas pilādzis"
Biedrība "Kāpnes"
biedrība pagasta attīstības grupa "Vireši"
Druvienas pagasta attīstības biedrība
"Pērļu zvejnieki"
Druvienas pamatskola
Gulbenes novada Tirzas pagasta
pārvalde
Kusas pamatskola
Sikšņu pamatskola
Tirzas Kooperatīvā krājizdevu sabiedrība
Tirzas pagasta attīstības biedrība
Valkas novada izglītības pārvalde
Ozolu pamatskola

Kārķu pamatskola
biedrība "Iespēju durvis"
Nīcgales pamatskola
biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas
mazpulks"
biedrība "Atrodī laiku sev"
Vijciema pamatskola
Brocēnu vidusskola
biedrība "Dzīvotprieks"
Turlavas pamatskola
biedrība "Talsu rajona partnerība"
biedrība "Kurzemes NVO atbalsta centrs"
Ventpils novada pašvaldība

biedrība "Kūzuls"
Asares pamatskola
Dunavas pamatskola
Dravnieku pamatskola
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Brāļu Skrindu Atašienes vsk.
biedrība "Saulrozītes"
Salas pamatskola, sabiedriskais centrs
"Smelteriešu cimdīņš"
Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
Vārkavas pamatskola, b-ba "Pūces māja"
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu
partnerība"

Komentāri, ieteikumi:

Jārada izpratne pašvaldības politiku un izpildstrukturā vadītāju vidū, kā arī jāizmanto iespēja sadarboties ar vietējiem uzņēmējiem un saimniecībām skolēnu darba prasmju un fiziskās aktivitātes attīstībai.

Būtu nepieciešams rast iespēju pie skolām darboties interešu izglītības pulciņiem, kuros apgūst dažādas ar lauku darbiem saistītas kompetences, tādejādi tiktu atbalstītas lauku skolas, iespējams, tad palielināts skolēnu skaits, tiek izteikta iespēja, ka to varētu finansēt Zemkopības ministrija.

Pašvaldība varētu atmaksāt praktiskās darbnīcas arī specifiskām grupām (atkarīgie, bezdarbnieki) tuvāk dzīvesvietai.

8.3. Nodrošināt uz rezultātu orientētu mūžizglītības speciālistu (iespējams apvienojumā ar kopienas koordinātoru un/vai konsultantu) katrā pašvaldībā (novadu līmenis);

Kamēr, piemēram, Gulbenes novadā lielākajā daļā pagastu ir mūžizglītības koordinatori, citviet tādu nav un tiek izteikta vēlme pēc speciālista, to tiek plānots ieviest vai darbojas neformāls pieaugušo izglītības koordinators. Kā mūžizglītības speciālisti/aktīvistu vairākkārt tiek minētas arī biedrības, kas realizē mūžizglītības programmas, tālākizglītības centrs un Latvijas - Igaunijas institūts.

Lauku iedzīvotāju sadarbības apvienība "Variņi"
Druvienas attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"
Druvienas pamatskola
Biedrība "Alūksnes lauku partnerība"
biedrība "Vīnoga"

biedrība "Kūzuls"
Dunavas pamatskola
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Biedrība "Dzēvenīte"

Komentāri, ieteikumi:

Novados, kur koordinātoru nav tiek izteikta vajadzība pēc tādiem, kā risinājumu piedāvājot apmācīt pedagogus mūžizglītības darbā, kā arī nepieciešamība pēc mūžizglītības lauksaimniecībā, lai apgūtu ES projektus.

8.4. Veicināt kvalitatīvu profesionālās izglītības iestāžu tīkla saglabāšanos reģionos (novadu līmenis, nacionālais līmenis);

Vairākas biedrības atbalsta arodvidusskolu darbības, organizējot aktivitātes, meklējot finansējuma iespējas, informējot skolēnus par iespējām. Tiek uzsvērtā arī profesionālās izglītības labā kvalitāte, kā arī iespējas mazā skolā katram attīstīt savu talantu, ģenerēt un īstenot savas idejas.

Tirzas pamatskola,
biedrība "Kāpnes"
Kusas pamatskola
Valkas novada izglītības pārvalde
Turlavas pamatskola

biedrība "Kūzuls"
Salas pamatskola,
sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīņš"
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"

Komentāri, ieteikumi:

Daudzkārt tiek izteikts pozitīvs atbalsts, minot to arī kā iespējamu iemeslu jauniešu palikšanai laukos.

Tiek izteikts priekšlikums, izanalizējot situāciju, veikt pielāgošanu reģiona vajadzībām valsts nacionālajam līmenim.

Jāpārdomā arī, kādas profesijas būtu nepieciešamas nākotnē, lai neveidojas kadru pārprodukcija.

Norādīta nepieciešamība pēc ļoti augstas kvalitātes vietējās skolās atbilstoši mūsdienu prasībām + apmaiņas programmas ar ārvalstīm. Veicināt profesionālās izglītības prestižu! Ir vajadzīgas skolas, kuras piedāvā plašākas izglītības iespējas - moduļu princips.

Kamēr vieni dalībnieki aicina ar diskusijām pierādīt šo iestāžu vajadzību, citi izsaka skepsi: „Bērnu skaits laukos samazinās ar katru gadu, tātad būs ļoti grūti pārliecināt IZM par profesionālās izglītības skolu tīklu reģionos, daudzas skolas jau tiek slēgtas,” „ Valsts politika balstās pašreiz uz to, ka sāk profesionālu izglītību iznīcināt, jo pati strādāju šai jomā.”

Tiek izteikts priekšlikums, ka profesionālās izglītības tīkls jāveido no jauna, ir „,kožu apēsts” – viņa vienkārši nav”, kā arī atgrieziet atpakaļ izglītību lauksaimniecībā.

8.5. Īstenot nacionālu programmu pedagogiem, kas darbojas kopienu mūziklītošanā (nacionālais līmenis);

Komentāri, ieteikumi:

Atsevišķās teritorijās darbs kopienu mūziklītošanā vietējā mērogā tiek veikts kā brīvprātīgs vai finansējums ir no projektu līdzekļiem.

Vairāki dalībnieki izsaka atbalstu un norāda uz nacionālās programmas nepieciešamības, piesaistot ne tikai projektu, bet arī citu finansējumu, kā iespēja piedāvāta pedagogu apmācība.

8.6. Veicināt profesionālās izglītības izvēli skolēnu vidū (visos līmeņos).

Daudzas biedrības atbalsta iniciatīvu.

Mazajās lauku skolās un arodskolās notiek regulārs darbs pie karjeras izglītības, bērni un jaunieši tiek iepazīstināti ar profesijām tuvākajā apkārtnē, apmeklējot vietējos uzņēmējus un uzņēmumus. Daudzās skolās profesionālās izglītības izvēle skolēnu vidū tiek sasaistīta ar novadā un tuvējā apkārtnē darbojošies uzņēmējiem, kam iespējams tuvākā un tālākā nākotnē varētu būt nepieciešami darbinieki.

Tiek īstenotas arī dažādu novirzienu programmas, piemēram, ar dabas – mežzinības novirzienu, programma „Mazais biznesmenis” vai mūzikas un folkloras ievirzes izglītība un amatniecības prasmju apguve.

Biedrību un mazo lauku skolu pārstāvji atzīst, ka darbošanās mazpulkos bieži praktiski ietekmē nākamās profesijas izvēli.

Viena no NVO norāda uz plānoto kataloga izstrādi par iespējām skolēniem iepazīt dažādas profesijas; jau tapis buklets kopā ar novada uzņēmējiem.

Tirzas pamatskola, biedrība "Kāpnes"
biedrība pagasta attīstības grupa "Vīreši"
Biedrība "Kāpnes"
Druvienas pamatskola,
Druvienas attīstības biedrība "Pēriņu zvejnieki"
Sikšņu pamatskola

Ozolu pamatskola
biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas mazpulkus"
biedrība "Kūzuls"
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Vārkavas pamatskola, b-ba "Pūces māja"
Turlavas pamatskola

Komentāri, ieteikumi:

Tiek ieteikts likt uzsvāru uz profesijām, kas pielietojamas laukos, kā arī parādīt, ka laukos iespējams labi dzīvot un nopelnīt, pasākumu rezultātā veicināt profesionālo skolu prestižu. piemēram, „Pie tā ir ļoti daudz jāstrādā. Bērniem ir jāstāsta, ka ne tikai juristi un ekonomisti ir vajadzīgi, bet arī galdnieki, pavāri, šuvējas un ļoti labi pelnīt un būt cienījami sabiedrības locekļi.”

Tiek norādīta problēma piesaistīt uzņēmējus, dažādu NVO pārstāvjus un dažādu jomu profesionāļus.

Vecināt vācu duālās izglītības sistēmas ieviešanu.

„Ar galvu - jā. Ar sirdi - nē. Jo strādāju mazā lauku vidusskolā, ja orientētu uz profesiju izvēli, tad mūs vienkārši likvidētu. Un vēl, uzskatu, ka skolēnam pēc absolvēšanas ir maz iespēju atrast darbu apgūtajā specialitātē.”

Pašvaldību veicinošā loma kopienu attīstībā

9. Lai stiprinātu pašvaldības veicinošo lomu kopienu ilgtspējīgai attīstībai Latvijas laukos un maziem ciematiņiem, nepieciešams:

9.1. Pašvaldības budžetā paredzēt finansējumu iedzīvotāju iniciatīvām (mazo projektu konkursi), kā arī līdzfinansējumu sabiedrisko aktivitāšu projektiem, ko īsteno kopienas (novadu līmenis);

Vairāk kā 30 dalībnieki no vismaz 10 dažādām pašvaldībām norādīja, ka pastāv gan mazo projektu konkursi, gan līdzfinansējums, ļoti liela daļa no lauku kopienu nedēļas dalībniekiem, kuru pašvaldībās šāda iespēja pastāv ir to vismaz vienreiz izmantojuši. Kurzemē daudzās pašvaldībās ir paredzēts finansējums minētajām aktivitātēm, savukārt NVO pārstāvji, kuru pašvaldībā tas nenotiek iepriekšēji tikšanos, kuras laikā centīsies šādu aktivitāti pamatot arī mūsu vietējā pašvaldībā. Līdzīgi cita NVO realizē Eiropas ekonomiskās zonas finansētu projektu, kurā plānots arī motivēt pašvaldību izvērtēt un realizēt šādas iniciatīvas.

Vairākkārt izteikta nepieciešamība pēc biežākas mazo projektu izsludināšanas. Vienlaikus kamēr, piemēram, Riebiņu novadā atbalstīti visi iesniegtie projekti, citviet projektu konkurss ir ļoti liels un finansējumu saņemt ir grūtāk.

Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs- Dzīvo gudri"
Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"
Bikstu pensionāru biedrība
Dobeles pilsētas pensionāru biedrība
Iecavas sieviešu klubs "Liepas"
Dobeles novada pašvaldība
Biedrība "Kapo"
biedrība "Aronas pilādzis"
Druvienas pagasta attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"
Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"
Lauku iedzīvotāju sadarbības apvienība "Variņi"
Druvienas pamatskola,

Druvienas attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"
Sikšņu pamatskola
Kusas pamatskola
Beverīnas novada pašvaldība
Valkas novada izglītības pārvalde
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"
biedrība "Latvijas Mazpulki, 11. Valkas mazpulks"
Raunas novada dome
biedrība "Kūzulis"
Dravnieku pamatskola
Riebiņu novada biedrība "Atspulgs L"
Lauku sieviešu klubs "Dore"
Murmastienes pag. pārvalde

biedrība "Zemes bites",
biedrība "Apes attīstības atbalsta klubs"
biedrība "Saulrozītes"
Salas pamatskola, sabiedriskais centrs "Smelteriešu cimdīšs"
Vārkavas pamatskola,
biedrība "Pūces māja"
Saldus Rajona attīstības biedrība
biedrība "Dzīvotprieks"
biedrība "Talsu invalīdu biedrība"
biedrība "Talsu rajona partnerība"
biedrība "Kurzesmes NVO atbalsta centrs"
biedrība "Tautas Lietišķās mākslas studija "Kurši"
Ventspils novada pašvaldība

Komentāri, ieteikumi:

Tiek izteikta lielā nozīmība tieši pašvaldības atbalstam, „jo labus darbus var izdarīt ar mazu naudu, bet lielu atbalstu”, tiek norādīts uz pašvaldības konservatīvu ar finansēšanu saistītos jautājumos.

Pārstāvji no pašvaldībām, kurās netiek rīkoti projektu konkursi, izsaka vēlmi pēc tādiem, tiek sniegts arī ieteikums deleģēt konkursa izsludināšanu un līdzekļu sadali vietējām rīcības grupām.

Kamēr vairākkārt minēts, ka pašvaldība šo aktivitāti īsteno tikai dažus gadus, citi norāda uz pretēju notikumu gaitu – finansējums mūžizglītības mazajiem projektiem pārtraukts pēc novadu reformas.

Tiek norādīta arī nepieciešamība pēc līdzfinansējuma lauku skolām (LLF - domājams, ka to var attiecināt arī uz citām iestādēm, uzņēmumiem), lai būtu iespēja telpas un resursus ikdienā izmantot arī pagasta iedzīvotājiem.

9.2. Sekmēt pašvaldības īpašumā esošo telpu pieejamību dažādām iedzīvotāju grupām sabiedriskā labuma aktivitāšu īstenošanai. Kopā ar kopienu pārstāvjiem meklēt risinājumus „tukšo” ēku apdzīvošanai (novadu līmenis);

Vairāk kā 20 biedrības norāda uz telpu pieejamību mūžizglītības, NVO, sabiedrisko resursu centra u.c. aktivitātēm un to atvērtību iedzīvotāju aktivitātēm vietām vien nepieciešamības gadījumā, vietām pastāvīgi, kas pastāv ar dažādiem nosacījumiem – bezmaksas noma vai īrētas telpas par zemāku cenu, bezmaksas noma, bet jāapmaksā komunālie izdevumi, telpas nomas maksa aizstāta ar remonta veikšanu, arī izmantojamās telpas dažādās vietās – kultūras centros, bibliotēkās, skolās, tikšos dzīvokļos u.c. Daudzviet viena ēka ietver daudzas funkcijas, piemēram,

zem viena jumta atrodas: skola kā izglītības iestāde, sporta zāle, kultūras nams - tradīciju zāle, pagasta bibliotēka, sociālo pakalpojumu sniegšanas punkts, norādot pozitīvo par kopīga strādāšanu un konsultēšanos.

Iecavas novadā šī aktivitāte realizēta plaši, un nav pieejamas tukšās telpas, bet ir telpu trūkums.

Daudzas telpas iekārtotas ar LEADER pieejas ietvaros piešķirtajiem līdzekļiem.

Citviet biedrība ir uzņēmusies iniciatīvu un risina problēmas (ciemata centrā neapsaimniekotām ēkām, kultūrvēsturiskajiem pieminekļiem u.c.), jo pašvaldība nav izrādījusi nekādu iniciatīvu.

Tirzas pamatskola, biedrība "Kāpnes"	Kusas pamatskola	biedrība "Tautas Lietišķās mākslas studija "Kurši""
Biedrība Balvu nobada attīstības veicināšanai "Savi"	biedrība "Interesu klubs "Komenēti" "	Ventspils novada pašvaldība
Biedrība "Kapo"	Biedrība "Jaunpils RAC "Rati"	Ātašienes vidusskola
Biedrība "Aronas pīlādzis"	biedrība "Mežmuižas Mežrozītes"	biedrība "Kūzuls"
Druvienas pagasta attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"	SIA LLKC, Tērvetes novads	Dunavas pamatskola
Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"	Iecavas sieviešu klubs "Liepas"	Asares pamatskola
Lauku iedzīvotāju sadarbības apvienība "Variņi"	Beverīnas novada pašvaldība	Dravnieku pamatskola
Druvienas pamatskola	Valkas novada izglītības pārvalde	Lauku sieviešu klubs "Dore"
Druvienas attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"	biedrība "Amatas novada attīstības fonds"	Murmastienes pagasta pārvalde
Tirzas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība	Vijciema pamatskola	biedrība "Zemes bites"
Gulbenes novada Tirzas pagasta pārvalde	Brocēnu vidusskola	Murmastienes pamatskola
	biedrība "Talsu rajona partnerība"	Nautrēnu vidusskolas atbalsta fonds
	biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija"	Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
	biedrība "Vīnoga"	

Komentāri, ieteikumi:

Kā problēma norādīta uzturēšanas izmaksas, kas jāsedz NVO, kā arī tiek izteiktas šaubas par pašvaldības liekajiem līdzekļiem iedzīvotāju iniciatīvu finansēšanai.

Vairāki dalībnieki atbalsta vai izsaka vēlmi iekārtot šādu centru, vairākkārt norādīta vēlme veidot telpas vairākām NVO apvienojoties/līdzdarbojoties.

Dažviet tukšās ēkas daudzkārt lielākoties pieder privātpersonām, citviet tukšu telpu ir daudz, bet darbība tur nenotiek, jo ir retas aktivitātes ideju un aktīvistu trūkuma dēļ.

Šis varētu būt viens no kopienu kartējamiem resursiem, par ko ir runa rezolūcijas 1.7.punktā: „Apzināt un iesaistīt kopienu iniciatīvās vietējos iedzīvotājus, atklājot to „apslēptās” spējas un atrodot tām jēgpilnu pielietojumu kopienu attīstībā. Tai skaitā popularizēt kopienu resursu kartēšanu, sekmēt veidot vietējo resursu datu bāžu veidošanu un to regulāras aktualizēšanas nodrošināšanu”.

9.3. Attīstīt sadarbības praksi, kur NVO apsaimnieko pašvaldības īpašumus (novadu līmenis):

Līdzīgi kā punktā 9.4. ļoti daudzas biedrības to jau īsteno apsaimniekojot ne tikai pašvaldības, bet arī citu institūciju, iestāžu un organizāciju, piemēram, baznīcas telpas, kā arī ārtelpas (sporta laukumi, parki, kapi u.c.).

Sikšņu pamatskola	biedrība "Iespēju durvis"
biedrība pagasta attīstības grupa "Vireši"	biedrība "Atrodi laiku sev"
Tirzas pagasta attīstības biedrība	biedrība "Kūzuls"
Tirzas pamatskola	Lauku sieviešu klubs "Dore"
Biedrība "Aronas pīlādzis"	biedrība "Pieaugušo attīstības projekts"
Druvienas pagasta attīstības biedrība "Pērļu zvejnieki"	biedrība "Mērsraga invalīdu atbalsta centrs"
Biedrība "Kāpnes"	biedrība "Vīnoga"

Komentāri, ieteikumi:

Nepieciešama vienota izpratne par atbalstu NVO, ja apsaimnieko pašvaldības īpašumu.

Problēmas rada līdzekļu trūkums un to periodiskums, jo projektu līdzekļi parasti ir ierobežoti laikā.

Ja pašvaldībai nerūp, bet biedrībai un iedzīvotājiem rūp, labāk nodot biedrībai. Tā arī vieglāk piesaistīt finansējumu.

9.4. Nodrošināt dažādu speciālistu pieejamību ārpus novadu centriem (jauniešu koordinatori, uzņēmējdarbības speciālisti, juristi u.c.) (novadu līmenis):

Daudzas biedrības īsteno aktivitāti, gan organizējot seminārus un piesaistot speciālistu vizītes klātienē (VID, Madonas novada fonds, Mažu konsultatīvā padome, LAD, PVD, pārstrādes uzņēmumu pārstāvji, dabas pārvalde, projektu speciālists, grāmatvedis, sabiedrisko attiecību speciālists, logopēds un psihologs, mediķi, Biznesa inkubatora pārstāvis), gan norāda uz speciālistu (jaunatnes lietu speciālists, sporta darba organizators, sociālā darba speciālists, jauniešu koordinators) pastāvīgu darbošanos teritorijā, tāpat arī biedrības pašas konsultē citas biedrības projektu izstrādes un grāmatvedības jautājumos un organizē pasākumus sadarbībā ar Latvijas Lauku konsultāciju centru, Vidzemes Attīstības aģentūru u.c. partneriem.

Biedrība Balvu nobada attīstības veicināšanai "Savi"
Lauku iedzīvotāju sadarbības apvienība "Variņi"
Druvienas pamatskola,
Druvienas attīstības biedrība "Pēņļu zvejnieki"

Dobeles novada pašvaldība
biedrība "Amatas novada attīstības fonds"
Dunavas pamatskola
Murmastienes pag. pārvalde
biedrība "Apes attīstības atbalsta klubs"
Vārkavas pamatskola,
biedrība "Pūces māja"

Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
LLKC Madonas nodaļas Varakļānu novads
Brocēnu vidusskola

Komentāri, ieteikumi:

Rekomendēts turpmāk veidot ciešāku dialogu ar pašvaldību, sabiedriskajām organizācijām, lai tiktu nodrošināts pastāvīgi, nevis tikai tad, ja ir nauda vai kāds atbalstošs projekts. Speciālistiem (NVO konsultants par grāmatvedības un juridiskajiem jautājumiem u.c.) jābraukā pa ciemiem, pagastiem, lai dažas stundas nedēļā būtu pieejami dažādās teritorijās.

Joma, kura vēl gaida sevi!

Ieteicams semināros ietvert mazākus reģionus.

9.5. Sadarbībā ar kopienu centriem veidot pakalpojumu vienas pieturas aģentūras punktu tīklu (novadu līmenis):

Norādīts, ka šis princips nestrādā, lai ko tādu ieviestu, vajadzētu kaut ko mainīt.

9.6. Informāciju par sabiedrisko apspriešanu sniegt iedzīvotājiem pieejamos veidos (novadu līmenis).

Daudzas biedrības norāda, ka novada iedzīvotāji tiek informēti novada mājas lapā un avīzē, kā arī izsūtīta uz e-pastiem, kā arī izvietota uz informatīvajiem ziņojumu dēļiem, telefoniski, pastkastēs, kā arī informācija tiek sniegta forumos un sanākmēs, pašvaldību speciālistu tikšanās ar iedzīvotājiem.

Tiek izteikts arī, ka tiem, kas vēlas informācija jau pašreiz ir atrodama un pieejama.

Tirzas pamatskola, biedrība "Kāpnes"
Biedrība "Kapo"
Druvienas pagasta attīstības biedrība "Pēņļu zvejnieki"
Biedrība "Sateka" un "Bērzu skola"
Biedrība "Balvu novada attīstībai "Savi"
Gulbenes novada Tirzas pagasta pārvalde

Bikstu pensionāru biedrība
Lauku sieviešu klubs "Dore"
Murmastienes pagasta pārvalde
biedrība "Apes attīstības atbalsta klubs"
Biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
LLKC Madonas nodaļas Varakļānu novads

biedrība "Mērsraga invalīdu atbalsta centrs"
biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija"
biedrība "Vīnoga"

Komentāri, ieteikumi:

Nepieciešams dot iespēju dažādām NVO informāciju ievietot pašvaldības mājas lapā, kā arī saņemt pašvaldību speciālistu un bibliotēku piesaiste publikāciju izplatīšanā.

Ļoti svarīgas inovatīvas pieejas, nevis "tradicionālā apspriešana"

1. Latvijas Lauku kopienu parlamenta rezolūcijas īstenošanas uzraudzībai ir izveidota padome, kas, regulāri tiekoties, laikā līdz 2. Latvijas Lauku kopienu parlamentam (2015.gads), rūpēsies par rezolūcijā identificēto rīcību īstenošanu praksē. Tomēr rezolūcijas īstenošana nav tikai 1. Latvijas Lauku kopienu parlamenta iniciatora – biedrības „Latvijas Lauku forums” un Kopienu parlamenta padomes darbs. Tas ir visu ilgtspējīgā kopienu attīstībā ieinteresēto organizāciju, politiku, institūciju, speciālistu un entuziastu darbs.

Papildus informācija: www.laukuforums.lv

biedrība „Latvijas Lauku forums”
laukuforums@gmail.com
t.28855427